

Nhạc Mới hay là Tân Nhạc hay là Nhạc Cải Cách là một loại nhạc xuất hiện vào khoảng năm 1928. Đó là một thể loại nhạc lấy nhạc ngũ Tây phương làm nền tảng (thang âm thất cung do-ré-mi-fa-sol-la-si-do, hòa âm phối khí, nhạc khí Tây phương vv...).

Lịch sử tân nhạc Việt Nam có thể chia thành năm giai đoạn:

1. Giai đoạn tiền hình (1928-1937)
2. Giai đoạn thành lập (1938-1945)
3. Giai đoạn kháng Pháp (1946-1954)
4. Giai đoạn đứt nối chia đôi (1954-1975)
5. Giai đoạn di tản (từ 1975 trở đi)

1. Giai đoạn tiền hình (1928-1937)

Nói cho đúng thì sự phát xuất đầu tiên của âm nhạc cải cách khi xuất hiện loại nhạc đàn tài tử trong Nam với những nhạc phẩm mang tính chất ký Trần Quang Khuông khoảng trước chiến tranh (1914-1918)

Nghệ sĩ cải cách nổi tiếng phong Tả Chử (tên thật là Huỳnh Thúc Trung) đã sáng tác một số bài hát ta theo điệu tây như "Tiếng nhạn trong sương", "Hòa duyên", đồng thời viết bài Việt cho một số bài Tây phương hành thi đó như "Marinella" (trong vở tuồng Phũ Phàng). Một số bản nhạc Pháp

đác đách ra lái Viát nhá "Pouet Pouet " (trong tuáng Tiáng Nái Trái Tim), "Tango mystårieux " (trong tuáng Đáa Hoa Ráng), "La Madelon " (trong tuáng Giát Lá Chung Tình), vv..

Nghá sĩ Báy Nhiáu cá sáng tác bái "Hoái Tình" trá tháng mát bán rát đác cáa chuáng . Năm 1930, đáng cáng sán Đáng Dáng đác tháng láp vá bái ca cáa Đánh Nhá "Cáng Nháu Đái Háng Binh" đác sáng tác trong tù vá đái lián vái phong tráo kháng Pháp.

Cá mát sá bán nhác đác viát ra trác thá chián thá hai nhá « Bá Báng » (1935), « Nghá Sĩ Hánh Khác » (1936) cáa Lá Yán, « Báng Ai Qua Thám » (1937)cáa Ván Chung, « Xuán Năm Xáa »(1936) cáa Lá Tháng , « Biát Ly » (1939) cáa Doán Mán, vv...

Váo khoáng nám 1937, phong tráo "ái Tino" lán rát cao tái Viát Nam. Trán lán sáng đái n, trong ráp hát, tái các vá tráng, nái tá nhán đáu đáu cáng nghe nháng ám đáu du đáng cáa nhác sĩ Vincent Scotto qua giáng hát ám cáa Tino Rossi.

2.Giai đán tháng láp (1938-1945)

Phong tráo chuyán theo háng lám thay đái sá thách cáa giái trá. Trác mái nguy váng Pháp vá trong tinh thán báo vá nghá thuát cáa dán tác, mát sá nhác sĩ Viát Nam ra tay sáng tác nháng bán tán nhác đáu tián. Đá lá váo nám 1938. á mián Bác lác áy cá Thám Oánh (đánh cá tái Hoa ká vá tá trán nám 1996) , Dáng Thiáu Tác (tá trán nám 1998 tái Viát Nam) , Trán Quang Ngác, Lá Tháng (tá trán nám 1996 tái Viát Nam). Trong Nam thá cá Nguyán Ván Táyán, Nguyán Xuán Khoát, Phám Đáng Hánh. Tháng 3, 1938, nhác sĩ Nguyán Ván Táyán đác chánh phá báo há Pháp gái ra Hà Nái đá thuyát tráng vá ám nhác cái cách háu táo mát phong tráo mái.

Váo tháng 9, 1938, báo Ngáy Nay đá gáp cáng váo phong tráo phá bián nhác mái báng cách đáng nháng bái tán nhác đáu tián. Tá nám 1938 tái 1942 báo Ngáy Nay đá đáng "Báng Các Váng", "Kiáp Hoa" cáa Nguyán Ván Táyán, "Bánh Minh", "Đán Xuán" cáa Nguyán Xuán Khoát, "Khác Yáu Đáng" cáa Thám Oánh, "Bán Đán Xuán" cáa Lá Tháng, "Đám Máy Ráng " cáa Phám Đáng Hánh, "Đáng Tráng" cáa Trán Quang Ngác.Báo Tiáu Thuyát Thá Báy cá đáng bán "Con Thuyán Kháng Bán " cáa Đáng Thá Phong.

Lịch sử tân nhạc Việt Nam

Tác Giả: Trán Quang Hái
Thứ Bảy, 03 Tháng 1 Năm 2009 12:57

Các nhạc sĩ Thẩm Oánh, Đỗ Đình Thiáu Tác, Trần Dá, Vũ Khánh, Phạm Văn Nháng cùng nhau thành lập nhóm MYOSOTIS. Trong nhóm này có hai xu hướng:

1. sáng tác nhạc mới nhưng có âm hưởng nhạc dân tộc do Thẩm Oánh chủ trì.
2. sáng tác hoàn toàn theo nhạc ngữ Tây phương do Đỗ Đình Thiáu Tác chủ trì.

Ít lâu sau, một nhóm khác gồm vài nhạc sĩ trẻ đẩy nhanh quyát thành lập nhóm TRICEA gồm Văn Chung, Lê Yên, Dzoãn Mán. Nhóm này chủ yếu hướng nhạc Trung Quốc lúc đầu, và sau phần phần âm hưởng Âu châu và phần rás má. Nhóm Đỗ Đình Vũáng Hái Phòng có các nhạc sĩ Hoàng Quý, Văn Cao, Canh Thân. Nhóm Đỗ Đình Vũáng do Hoàng Quý điáu khián ra đời chuyên về nhạc hướng đạo lúc đầu và sau đó tích cực đóng góp trong việc biên soạn nhạc mới.

Lê Thiáng lúc đó giảng dạy tại trường trung học Lê Lợi. Một số sáng tác hướng đạo có nháng tên đi vào lịch sử âm nhạc Việt Nam như Canh Thân, Phạm Ngá, Hoàng Quý đã sáng tác những bài nhạc đáng kể như "Nhá Quê Hướng đạo" (Phám Ngá), và "Chùa Hướng đạo" (Hoàng Quý).

Tân nhạc Nam Bộ như những kián số chào đời của hai bài "Đêm Thu" và "Con Thuyền Không Bến" của nhạc sĩ Đoàn Mạnh Đỗ Đình Thiá Phong.

Hai bài nhạc Nhật "Hà Nhật Quân Tái Lai" (Bảo vệ anh trai tôi) và "Shina No Yoru" (Đêm Trung Hoa) trích trong phim "Đêm Trung Hoa" (Nuit de Chine) đã giúp hướng cho nhạc sĩ Việt Nam thời bấy giờ sáng tác nhạc Việt, tạo thành phong trào "Ngái Việt hát nhạc Việt".

1939: thời điểm hai bùng nổ tại Âu Châu. Những bài "Việt Nam Bất Diệt" của Hoàng Gia Linh, "Trên Sông Bến Hải" của Hoàng Quý, "Tiếng Gọi Sinh Viên" của Lưu Hữu Phước đã làm sáng tỏ ý tinh thần yêu nước của tuổi trẻ.

Tân nhạc trong hoàn cảnh nhát nác lúc bấy giờ đã đóng một vai trò đáng kể và tạo đó phát triển rất mạnh. Phong trào tân nhạc đã đẩy cao đời sống văn hóa tinh thần và tiến bộ phát triển trong giai

đo&n lịch sử 1943-1945. Nhạc sĩ đi li&n v&i T&ng H&i Sinh Viên không ai khác hơn là L&u H&u Ph& c. Nhạc bài hát làm ra đúng thời, đúng lúc và v&n còn sống mãi trong tim đa số ng&i Việt ngày hôm nay (nh&t là nh&ng ng&i vào tu&i ngũ tu&n tr& đi). Nhạc ai đã 3

sống trong thời kháng chiến chống Pháp v&n còn nhớ những bài g&i lên những giai đo&n lịch sử Việt Nam như "Chi Lăng", "B&ch Đ&ng Giang", "H&i Ngh& Diên Hồng", hay những bài khích đ&ng thanh niên như "Ti&ng G&i Sinh Viên" (đ&i thành Ti&ng G&i Thanh Niên, và cũng là bài quốc ca của th&i Ngô Đình Di&m và Nguyễn Văn Thi&u). "Lên Đàng" hay v&i thi&u n& như "Thi&u N& Việt Nam", hay những bài g&n li&n v&i lịch sử như "Kính C&u Nguyễn", "H&n T& Sĩ" (bài mà trong buổi trình đ&u tranh của ng&i Việt đi t&n v&n còn dùng đ& t&ng như các chiến sĩ tr&n). Nhạc sĩ L&u H&u Ph& c là ng&i đ&u tiên sáng tác nhạc kịch trong kịch thơ "T&c L&y" của Khải H&ng và Th& L& và ti&u ca kịch "Con Th& Ng&c". Nguyễn Đình Thi sáng tác bài "Đi t Phát Xít" thúc đ&y dân chúng n&i lên chống Nhật B&n.

Lúc bấy giờ ở Sài Gòn, chỗ l& t& vài hồi ho&t đ&ng v& nhạc cổ cách. H&i Nam Kỳ Đ&c Trí Th& đ&c m&i bà nhạc sĩ đ&ng c&m Louise Nguyễn Văn T& (tên thật là Thái Th& Lang) trình di&n piano v&i những bài do bà sáng tác. Nhạc sĩ quá cố Võ Đ&c Thu trình bày nhạc ph&m "Việt Nam Tân Đi&u". T& B&c t&i Nam, nhạc sĩ tân nhạc bắt đ&u m&c lên như n&m.

Trong giai đo&n 1944-1945, nhiều bài b&n tôn giáo như "A Di Đà Phật" của Th&m Oánh đ& c hát nhân ngày khánh thành trùng tu chùa quan số Hà Nội vào cuối năm 1942 hay bài "Sám H&i" và nhiều ca khúc khác của Nguyễn Huệ Ba và Văn Gi&ng sáng tác t&i Huế. Nhạc đoàn Lê Bảo T&nh g&m các nhạc sĩ Hùng Lân, H&i Linh, Tâm B&o, Thiên Ph&ng đã sáng tác t&p Cung Thánh g&m hàng trăm bài Thánh ca Thiên chúa giáo (1944-1945).

Giai đo&n 1945-1946 đánh đ&u cuộc chiến tranh bùng nổ t&i Việt Nam v&a sau tr&n thời chiến tranh hai. Các nhạc sĩ lo sáng tác nhạc chiến đ&u như Văn Cao v&i "Ti&n Quân Ca" (tr& thành Quốc Ca của chế đ& c&ng số n mi&n B&c t& năm 1945, và đ& c dùng làm Quốc Ca của Việt Nam Xã hội chủ nghĩa t& năm 1976 sau khi thống nhất đ&t n&c), "Chi&n Sĩ Việt Nam", như Đ& Nhu&n v&i "Nh& Chi&n Khu", như Phạm Duy v&i "Chi&n Sĩ Vô Danh", "Xu&t Quân", như L&u H&u Ph& c v&i "Đoàn Quân Ma", như Phan Huỳnh Đi&u v&i "Gi&i Phóng Quân", như Th&m Oánh v&i "Việt Nam Ph&c Quốc". Song song v&i những sáng tác chiến đ&u, tình cảm v&n còn rung đ&ng trong ng&n h&ng qua các bài "Thiên Thai" (Văn Cao), "Đêm Đông" (Nguyễn Văn Thi&ng), "Xuân và Tuổi Trẻ" (La H&i), "Mùa Đông Bình Sĩ" (Phan Huỳnh Đi&u), "Đ& Khúc" (Nguyễn Mạnh Ca), "Đêm Tàn B&n Ng&" (Đ&ng Thi&u T&c), "Cây Đàn B& Quên" (Ph&m Duy), "M& Hoa" (Hoàng Giác), "Cô Lái Đò" (Th&m Oánh), "Su&i M&" (Văn Cao), "H&n M&t Ngày V&" (Lê Huệ M&c), "Đi Ch&i Chùa H&ng" (Tr&n Văn Khê/Nguyễn Nhạc Pháp).

Các nhạc sĩ đã dùng nhạc để diễn tả những bài thơ lãng mạn của Đoàn Phú Tứ (« Màu Thơ i Gian » nhạc Nguyễn Xuân Khoát), của Lưu Trọng Lư (« Tiếng Thu » nhạc Phạm Duy), của Nguyễn Bính (« Cô Lái Đò » nhạc Nguyễn Đình Phúc) . Các đề tài lãng mạn của Tô Lc Văn Đoàn thơ ngụ ngôn cho một vài nhạc phẩm như « Bm Hoa » của Nguyễn Văn Thiêng , hay « Cô Hái Hoa » của Hoàng Giác .

Nhạc nhà thơ với nhạc sĩ Hùng Lĩnh (từ trn năm 1986 tại Việt Nam), nhạc quân đội với Đinh Ngọc Liên khi xng trong giai đon s khai này .

Trc năm 1945, nhạc dành cho trẻ em rất hiếm. Hoàng Quý có viết một số bài vì ông là huynh trưởng của đoàn hng đ o H i Phòng . Phạm Văn Xung đã đưa nhiều bạn nhạc trẻ em Tây phương với i i Việt vào phong trào hng đ o. Một số rất ít nhạc phẩm của Nguyễn Xuân Khoát như « Con Voi », « Tiếng Bm », hay của Lê Thiêng như « Tiếng Cu i » đc xem như là những ca khúc trẻ em đầu tiên của Việt Nam . Sau 1945, Phong Nhã là người đ u 4

tiên th t số viết ca khúc cho trẻ em như « Ai yêu bác H Chí Minh h n thi u nhi nhi đng », « Kim Đng », « Nhanh Bc Nhanh Nhi Đng », vv...

3.Giai đon kháng pháp (1946-1954)

Giai đon kháng Pháp (1946-1954) bắt đầu từ tháng 12, 1946 đã chng kích n số chào đ i của một số nhạc khúc tranh đấu mãnh liệt. Đa số các nhạc sĩ đã rời cu c sng xa hoa của th đô và các thành phố để tự nguyện dn thân vào cu c kháng chiến toàn qu c. Từ đó, âm nhạc Việt Nam bước vào một giai đon mới. Tại vùng b chi m, âm nhạc vn tiếp tục theo chi u hng ng nhạc trữ tình, lãng mạn, hay nhạc nói lên những hình nh dân t c Việt, phong cnh Việt. Có thể kể một số bài b n đ n hình như "Ng i Hà N i " (Nguyễn Đình Thi), "Làng Tôi " (Văn Chung), "Quê Em " (Nguyễn Đc Toàn), "Rng Đông " (Hùng Lĩnh), "Tình Ca" (Phm Duy), "Bà M Quê" (Phm Duy), "V Chng Quê " (Phm Duy), "Em Bé Quê " (Phm Duy), "Ngày Tr V " (Phm Duy), "M Khúc Tng Phùng " (Văn Phng), "Ai V Sông Tng "(Thông Đt), "Tiếng Thơ i Gian " (Lâm Tuy n), "Hòn Vng Phu 1,2,3 " (Lê Thiêng), "Hòa Bình 48 " (Lê Thiêng), "Liên Hi p Qu c " (Lê Thiêng), "Chúc T t " (Lê Thiêng), "Tiếng Thù Dng " (Lê Thiêng), vv....

Với thi hành khúc, ca khúc chỉ n đ u, âm đ u hùng tráng lúc đ u d a theo các đ u di n binh c a Pháp, r i đ n đ n h p th và chuy n bi n thành nh ng hành khúc mang màu s c dân t c. Qua nh ng nh c khúc đi sâu vào lòng dân t c th i b y gi nh "Du kích Sông Thao", "Chi n Th ng Đi n Biên " c a Đ Nhu n, "Sông Lô" c a Văn Cao, "Ti u Đoàn 307 " c a Nguy n H u Trí, "B Đ i V Làng" c a Lê Yên, "Quê Tôi Gi i Phóng " c a Văn Chung. "Hò Kéo Pháo" c a Hoàng Vân, nh c đ u tranh đã thành công trong vi c k t h p ngôn ngữ âm nh c Tây ph ng và âm đ u dân t c đ a trên thang âm ngũ cung. Bác và đ ng cũng là m t đ tài m i m đã sinh ra m t bài nh "Ca Ng i H Ch T ch" c a Văn Cao, "Bi t n C H " c a L u Bách Th , và "Chào M ng Đ ng Lao Đ ng Vi t nam " c a L u H u Ph c, v....

Trong giai đ n này , t i Pháp trong nh ng năm 1949 t i năm 1951, hãng đĩa ORIA đã thu m y ch c đĩa nh a 78 vòng ti ng hát c a các ca sĩ H i Minh (bi t hi u c a giáo s Tr n Văn Khê), Bích Thu n, Hoàng Lan, Văn Lý (t c nh c sĩ Nguy n Văn Thông) nh ng ca khúc c a L u H u Ph c (« H i ngh Diên H ng »), Ph m Duy (« Chi n sĩ vô danh »), Lê Th ng (« Ti ng Thù D ng », « Hòa Bình 48 »), Võ Đ c Thu (« Quy t Ti n »), Nguy n H u Ba (« L a R ng Đêm »), Đan Tr ng (« Trách Ng i Đi ») v...

Giai đ n th nh c a lịch s tân nh c kh i s t sau hi p đ nh Genève (1954) cho t i lúc m t Saigon (30 tháng 4, 1975).

4. Giai đ n đ t n c chia đôi (1954-74)

Hi p đ nh Genève đ c ký vào tháng 7, 1954. Đ t n c Vi t Nam b chia đôi. Vĩ tuyến 17 đ c t m dùng làm ranh gi i c t đôi x Vi t Nam. Miền B c v i ch đ xã h i ch nghĩa, và miền Nam v i ch đ dân ch c ng hòa.

A. Nh c m i t i miền B c

V i đ ng l i c ng s n, v i s nh h ng âm nh c c a Trung Qu c và Nga s ngày càng sâu đ m theo t s ngày càng cao c a các nhà so n nh c đ c g i đi du h c các n c c ng s n. B n ch đ đ c khuy n khích đ phát tri n:

1. Hồ Chí Minh. Tên của Hồ Chí Minh được dùng làm nguồn hứng cho một số sáng tác như "Việt Bắc" (Phạm Tuyên), "Hồ Chí Minh Đẹp Nhất Tên Người" (Trần Kiệt Tô Ngọc), "Đôi Dép Bác" (Văn An), "Nhớ ơn Hồ Chí Minh" (Tô Vũ), "Lời Ca Dâng Bác" (Trần Ngọc Loan), "Trần Ngô Cây Lời Nhớ Người" (Đỗ Nhuận), vv....

2. Phong cảnh và tâm hồn Việt Nam cũng gợi cho một số nhạc sĩ viết những nhạc phẩm như "Quê Bình Quê Ta" (Hoàng Vân), "Vàm Cỏ Đông" (Trần Ngọc Quang Lạc), "Tây Nguyên Bất Khuất" (Văn Ký), "Bài Ca Hà Nội" (Vũ Thành), "Trần Ngô Sơn Đông, Trần Ngô Sơn Tây" (Hoàng Hiệp), "Một Khúc Tâm Tình Của Người Hà Tĩnh" (Nguyễn Văn Tý), "Nhớ Người Cô Gái Đẹp Sông Cửu Long" (Huỳnh Thúc), « Cô Gái Sài Gòn Đi Tô Đôn » (Lê Nhật Vũ), « Tiếng Vở Sài Gòn » (Huỳnh Minh Siêng), « Sài Gòn Quê Tôi » (Hồ Bắc), « Hồn Người Về Hà Nội » (Hồ Bắc), vv...

3. Dân tộc thiêu hu là một đề tài mới cho những sáng tác như "Tiếng Đàn Tà Lè" (Huy Thúc), "Cô Gái Cơm Đàn Lên Đỉnh Núi" (Văn Ký), "Bên Mèo Đồi Mối" (Trần Lai), "Em Là Hoa Pơ Lang" (Đỗ Minh), "Bóng Cây Kơ Nia" (Phan Huỳnh Điểu).

4. Giai đoạn kháng chiến, Giai phóng miền Nam (1965-1975) là một đề tài thúc đẩy những nhà sáng tác âm nhạc sản xuất những bản nhạc như "Anh Về Hành Quân" (Huy Du), "Chào Anh Giai Phóng Quân" (Hoàng Vân), "Lời Anh Về Ngàn Năm - Nguyễn Văn Trí" (Vũ Thành), "Bài Ca Năm Tân" (Nguyễn Văn Tý), "Lá Thờ Hữu Phóng" (Phạm Tuyên), "Trai Anh Hùng, Gái Đem Đang" (Đỗ Nhuận), "Bài Ca May Áo" (Xuân Hồng), "Hành Khúc Giai Phóng" (Lê Nguyễn Long Hoàng tộc Lê Hữu Phóng), "Giai Phóng Miền Nam" (Huỳnh Minh Siêng, một biệt hiệu khác của Lê Hữu Phóng). Bài "Giai Phóng Miền Nam" được dùng làm quốc ca của Mặt trận giải phóng từ năm 1960 tới năm 1975.

Sau khi "giai phóng" miền Nam ngày 30 tháng 4, 1975, một số bản nhạc được chào đời: "Tiếng Hát Thành Phố Mang Tên Người" (Cao Việt Bách), "Bài Ca Thành Phố" (Võ Văn Di), "Đốt Nồi Cơm Trần Niềm Vui" (Hoàng Hà), "Bài Ca Xây Dựng" (Hoàng Vân), vv..... Ngoài bản nhạc trên, các nhạc sĩ miền Bắc cũng có sáng tác cho những nhạc khí cụ truyền qua những nhạc phẩm: "Vi Miền Nam" cho đàn hạc và dàn nhạc giao hưởng của Huy Thúc, "Về Ngọn Mối Niềm Tin" cho dàn nhạc của Xuân Bá, "Vũ Khúc Tây Nguyên" cho dàn nhạc của Đỗ Nhuận, "Hội Mùa" cho sáo của Đinh Thìn, "Tình Quê Hữu Ng" cho dàn nhạc của Thao Giang, "Kể Chuyện Quê Hữu Ng" cho dàn trống của Mai Phóng, "Bình Minh Trên Reo Cao" cho dàn tranh của Phóng Bô. Đa số những sáng tác cho nhạc khí cụ truyền đều do chính tác giả trình diễn như các nhạc sĩ Đức Tùy, Nguyễn Phan, Đinh Thìn với sáo trúc, Mai Phóng với đàn trống, Hồ Khắc Chí với đàn bầu, Kim Oanh với đàn tranh, không put, Phóng Bô với đàn tranh, Thao Giang, Thúc Dân. Riêng với dàn bầu có khá nhiều nhạc sĩ sáng tác đóng góp như Huy Thúc, Hoàng Đức, Hoàng

Vân, Đác Nhuán, Huy Du, Đánh Long, Xuân Khái, Khác Chí, Văn Tháng, Xuân Tá, Háng Thái, Quác Lác đác các nhác sĩ trình dián sau đây đác táu : Mánh Tháng, Đác Nhuán, Đoàn Anh Tuán, Nguyán Tián, Khác Chí, Nguyán Cháng, Thanh Tâm, Xuân Ba, Ngác Háng.

Sau khi hiáp đánh Giáneo (Accord de Genève) ký xong, nhiáu đoàn ca múa chuyên nghiáp cáa các quác gia Liên Xô và Đông Âu tái Hà nái trình dián vái nháng màn háp xáng làm cho các nhác sĩ Việt Nam thái đó quan tâm tái viác soán ca khúc nhiáu bè . Nháng sáng tác đáu tiên vào năm 1955 nhá « Hồ Đán Gá » (Đác Nhuán), « Sóng Cáa Tùng » (Doãn Nho), « Chián Sĩ Biên Phòng » (Huy Thác), cũng nhá trong năm 1956

và 1957 vái « Ta Đã Lán », « Hồ Kián Thiát » (Nguyán Xuân Khoát), « Tiáng Chim » (Láu Cáu), « Tiáng Hát Ngá i Chián Sĩ Biên Thù y » (Tô Hái, 1958), vv...

Tá 1960 tái 1975, song song vái láp nhác sĩ đi đáu nhá Láu Háu Phác, Đác Nhuán, Láng Ngác Trác, sau đó tái Doãn Nho, Tô Hái, Láu Cáu, Vân Đông, Hoàng Hà, Há Bác, Huy Thác, La Thăng, mát số nhác sĩ trá (Tráng Báng, Cao Viát Bách, Đá Dũng, Hoàng Bái, Thá Báo) chú ý tái soán váa cho hát và nhác khí xuát hián và đáy mánh phong trào sáng tác háp xáng á mián Bác .

Nhác sĩ Nguyán Xuân Khoát thá nghiám vá thanh xáng kách (mát loái tráng ca) đáu tiên « Vát Sông Cái » vào năm 1955, và Đàm Linh viát vá « Nguyán Văn Trái » theo lái thá cáa Chu Đán vào năm 1965.

ánh háng nhác cá đán Tây pháng đác thá hián trong nháng bài hát dân ca, nháng giao háng khúc, nháng "opera" (kách hát) vái pháng pháp phái âm phái khí theo nhác ngá Tây pháng do các nhác sĩ đác gái đi tu nghiáp á các vián âm nhác các quác gia cáng sán. Nguyán Đánh Tân, Đàm Linh, Nguyán Văn Nam, Tráng Báng, Đác Nhuán, Văn Ký đáu du hác á Nga Sô, Hoàng Viát á Báo Gia Lái, Nguyán Văn Tháng á Đông Đác, Hoàng Đàm, Hoàng Vân á Trung Quác, Nguyán Tài Tuá á Bác Hàn. Nháng kách hát (opera) Viát hóa đác thành hình nhá "A Sao" và "Ngá i Tác Táng" cáa Đác Nhuán, "Bên Bá Krong Pa" cáa Nhát Lai, "Bông Sen" cáa Láu Háu Phác và Nguyễn Vũ, "Quê Háng" cáa Hoàng Viát.

Mát xu háng mái đác phát hián sau khi đát nác bá chia đôi, đó là thá loái sáng tác bài ca không lái theo cáu trúc cá đán Tây pháng dùng cho dàn nhác hán là hát . Các nhác sĩ Láu

Có u (« Quê Hương »), Nguyễn Văn Thiệu, Chu Minh (« Bài Ca Không Lời »), Tô Vũ (« Trăng Cung Hồ »), Hồ Đắc, Văn Ký, Lê Lô, Huy Du (« Miền Nam Quê Hương Ta »), Ca Lê Thu (12 préludes không tiêu đề), Minh Khang (10 préludes), Hoàng Đình (« Giai Điệu Quê Hương »), Hoàng Công, Sơn Ngọc Hoàng, v.v... Rồi các loại khác như vũ khúc chú trọng đến các vũ điệu các sắc tộc miền núi như các tác phẩm « Vũ Khúc Tây Nguyên » (Hoàng Đình), « Tây Nguyên Vui Chiên Thiên » (Nguyễn Văn Thiệu), « Rừng Xuân Tây Nguyên » (Vĩnh Cát), « Vũ Khúc Hồ Rê » (Hoàng Đình), « Vũ Khúc Tây Bắc » (Trần Bình), v.v...

Các loại khác như Scherzo (« Lý Ngựa Ô » của Nguyễn Tuấn), Ru Con (« Hát Ru cho piano » của Nguyễn Đình Tấn), Sérénade (« Chiều Quê Hương » cho piano và violon của Nguyễn Thế Nhung), Fantaisie (« Fantaisie số 1 » của Quang Hải), Rhapsodie (« Bài Ca Chim Vàng » của Đàm Linh), Sonate (« Ngồi Vĩ Đem Trời Ngày Vui » của Trần Bình), Symphonie (Giao hưởng khúc) (« Quê Hương » của Hoàng Việt) được sáng tác và biểu diễn.

Một loại hình khác là Ca kịch như (operette như « Tóc Lý » của Lưu Hữu Phước), kịch hát nói (« Căn Nhà Màu Hương Ngọc » của Hoàng Vân) và điện ảnh. Tác giả đầu tiên của nhạc phim như Nguyễn Đình Phúc (phim « Chung Mọt Dòng Sông », « Lửa Trung Tuy ») đã tạo nên một trường phái viết nhạc phim. Các nhạc sĩ khác như Trần Bình (« Cù Chính Lan », « Bên Lửa »), Hồ Đắc (« Hà Nội Mùa Chim Làm Thơ »), Hoàng Vân (« Con Chim Vàng Khuyên »), Đàm Linh (« Điện Vàng Quê M »), Trần Đài (« Canh Bắc »), Đặng Hữu Phúc (« Tóc Vàng Vĩ Hồ ») tiếp nối và phát triển mạnh mẽ nhạc phim ở Việt Nam.

B. Nhạc mới từ miền Nam

Song song với sự phát triển của nhạc từ miền Bắc, luồng sóng người ở Bắc di cư vào miền Nam sau khi Paris Genève đã mang theo một số người nhạc sĩ, và văn nghệ sĩ. Trong một chiều hướng tự do, các nhạc sĩ đã cùng nhau thi đua sáng tác qua những buổi họp và gặp gỡ mà tôi tạm chia thành bốn giai đoạn:

1. Nhạc tình yêu dân tộc (1954-63)

2. Nhạc tình cảm lãng mạn (1963-1975)

3. Nhạc phẩm chiến đấu (1966-1975)

4. Du ca và nhạc trữ tình (1968-1975)

1. Nhạc tình dân tộc (1954-1963)

Trong giai đoạn đầu này, miền Nam trở thành đất nhốt cộng hòa dßí thßi cß tßng thßng Ngô Đình Dißm. Nhạc bài hát bßc lß, thß hißn hình ßnh dân tßc, đßt nßc, cũng nhß đßì lßnh chißn đßc dùng làm đß tài đß sáng tác. "Con đßng cái quan" (Phßm Duy), "Mß Việt Nam", và "Tâm Ca" của Phßm Duy là nhßng thiên trßng ca nói lên cái đßp của quß hßng. Nhißu nhßc sĩ khác đß đßng góp rßt nhißu nhß Lam Phßng vßi "Khúc Ca Ngày Mùa", "Chißu Hành Quân", nhß Lê Trßng Nguyßn vßi "Nhßng Chißu", nhß Lê Trßch Lßu vßi "Em Tôi", nhß Trßn Văn Trßch vßi "Chißn Xa Việt Nam", "Xß Sß Kißn Thißt Qußc Gia", "Chißc Xe Lßa Mừng Năm", nhß Nguyßn Văn Đông vßi "Chißu Mßa Biên Gißi", "Mßy Đßm Sßn Khê", nhß Hußnh Anh vßi "Mßa Rßng", nhß Hoàng Thi Thơ vßi "Gßo Trßng Trắng Thanh", "Tìm Anh", nhß Trßnh Hồng vßi « Lßi Vß Xóm Nhß », « Tôi Yêu ».

2. Nhạc tình cảm lãng mạn (1963-1975)

Đß nhß cßng hòa bßt đßu thßng 11, 1963 sau khi Ngô Đình Dißm bß gißt. Tình và Lßnh là hai chß đß quan trßng nhßt. Đßì lßnh đßc nói tßi nhißu qua mßt sß nhßc phẩm: "Lßnh Nghß Gì ? (Hoài Linh), "Tình Anh Lßnh Chißn " (Lam Phßng), "Lßnh Trßn Mßa Xa" (Bßng Giang và Anh Châu), "Anh Tißn Tuyßn, Em Hßu Phßng" (Minh Kß), "Phiên Gác Đêm Xuân" (Nguyßn Văn Đông), "Trên Vùng Bßn Chißn Thußt" (Trúc Phßng), "Ngß i ß Lßi Charlie" (Trßn Thißn Thanh), "Ngß i Yêu Cßa Lßnh" (Anh Chßng), "Em Yêu Ngß i Lßnh Chißn" (Thu Hß), "Ngày Phßp Cßa Lßnh" (Thanh Sßn), "Vì Yêu Anh Là Lßnh" (Y Vân), "Tình Lßnh" (Y Vân), "Lßnh Mà Anh" (Anh Thy), "Ngß i Lßnh Chung Tình" (Khánh Bằng), "Hai Ngß i Lßnh Tâm Sß" (Thanh Sßn), "13 Tußi Lßnh" (Lê Dinh-Minh Kß), "Ngày Trßn Tußi Lßnh" (Lê Dinh-Đß Cßm). Cho tßi năm 1969, mßt sß nhßc phẩm sau đßy đßc rßt đßng ngß i Việt mißn Nam ßa thích và vßn còn gßi ißi trong lòng nhßng ngß i lßa xa đßt nßc ngày hôm nay. Nhß nhßng tình khúc và các bài không tên nhßt là "Bài Không Tên Thß Nhßt", "Bài Không Tên Sß 2" của Vũ Thành An, "Mßng Đß i Hoa" (Phßm Đình Chßng-Đßng Hùng), "Nßa Hßn Thßng Đßu" (Phßm Đình Chßng-Cung Tißn-Thanh Tâm Tuyßn), "Sang Ngang " (Đß Lß), "Gißt Mßa Trên Lá "(Phßm Duy), "Kß Vßt Cho Em" (Phßm Duy), "Nghìn Trßng Xa Cách" (Phßm Duy), "Nßa Đêm Ngoài Phß" (Trúc Phßng), "Lß Đá" (Hà Huyßn Chi- Trßn Trßnh), "Thßi " (Y Vân), "Căn Nhà Ngoß i Ô" (Anh Bßng - T.H.), "Thßng Quß Việt Nam" (Phßm Thß Mß), "Nßi Lòng " (Nguyßn Văn Khánh), "Kißp Nghèo" (Lam Phßng), "Khi

Đã Yêu" (Pháng Linh), "Tình Yêu Đã Mát" (Phám Mánh Cáng), "100 phán 100" (Ngác Sán -Tuán Hái), v.v.... Khi báng cáng sang 1970 cho tái khi Saigon bá thát thá vào ngày 30 tháng 4, 1975, nhác sĩ trá đã gây mát tiáng vang lán trong làng tân nhác Việt Nam. Trán Thián Thanh (cáng là ca sĩ Nhát Tráng, sang đánh cá tái Hoa ká, 1993) là nhác sĩ tiêu biáu cho giai đánh tân nhác thái này (1970-75). Nháng nhác khúc cáa anh nhá "Mùa Đông Cáa Anh", "Ngáng Yêu Tôi Khóc", "Anh Không

Em", "Ngáng Lái Charlie", tá lái nái đau khá cáa ngáng lính, ngáng tình á tián tuyán cũng nhá nái lo láng cáa ngáng sáng hay chát sau chián tranh. Nói nhá thá không có nghĩa là phá nhán nháng ca khúc khác cũng đánh đáu vai trò cáa nó trong giai đánh này. Phám Duy vái "Mùa Thu Chát", "Em Hián Nhá Ma Soeur", Nguyán Ánh 9 vái "Không", « Buán ái, Chào Mi », Châu Ká vái "Tôi Việt Nhác Buán", Vũ Cháng-Dá Cám vái "Lán Đáu Cũng Là Lán Cuái", Lê Dinh vái "Náu Mai Đây", Lê Máng Báo vái "Ve Sáu", Vũ Thành An vái "Đáng Yêu Tôi", Khánh Bằng vái "Náu Mát Ngày", Mai Bích Dung vái "Cho Ngáng Tình Nhá", Hoàng Thi Thá vái "Mát Lán Cuái", Tùng Giang và Nam Lác vái "Anh Đã Quên Mùa Thu", Ngân Giang vái "Vá Ta Máng Ráng Đông", v.v.... Cũng trong giai đánh này (1963-1975) Phám Duy là nhác sĩ sáng tác nhiáu nhác phám nhát á Việt Nam, và đá sá các bán nhác đá đác áa thích. Phám Duy đã sáng tác trên 700 bài và nhiáu táp nhác vá mát chá đánh "Bé Ca", "Tác Ca", "Tâm Phán Ca", "Đáo Ca", "Bình Ca". Hoàng Thi Thá là mát trong mát sá ít nhác sĩ đã thành công á nhiáu lĩnh vác khác nhau. Nhác mang nhiáu dân tác tính nhá "Gáo Tráng Trắng Thanh", "Rác Tình Vá Vái Quê Háng", nhác quê háng nhá "Trái Quê Háng Ta Xanh", "Mát Trái Lái Sáng Quê Háng", nhác hùng mánh nhá "Nháng Ngáng Không Biát Quay Lái", "Quân Thù Nào", nhác tình cám nhá "Đáng Xáa Lái Cá ", "Tà Áo Cái", "Chuyán Tình Ngáng Trinh Ná Tên Thi". Hoàng Thi Thá còn soán mát sá nhác cánh nhá "Xe Phá Việt Nam", "Láo Hành Khát Má Đác Đáo", hay nháng tráng ca nhá "Tráng Ca Mát Ngày Tráng Đái", "Tráng Ca Màu Háng Sá Xanh", cũng nhá viát nhác cho mát sá vũ đáu dân tác ít ngáng nhá múa xáe, múa sáp, múa ká ho, và nháng kách hát nhá "Đáo Say", "Cô Gái Điên". Lam Pháng là nhác sĩ mián Nam đã sáng tác máy trăm nhác phám và mát sá đã đi sâu vào lòng dân mián Nam vì giai đánh phán ánh dân nhác. Có thá ká nhá "Khúc Ca Ngày Mùa", "Chuyán Đá Vá Tuyán", "Chiáu Hành Quân", "Kiáp Nghèo", "Đáng Ngáng Lá Thá" "Tình Anh Lính Chián", "Nhác Ráng Khuya", "Trắng Thanh Bình", "Ngày Tám Biát", v.v... Trán Văn Trách, mát thiên tài cáa Việt Nam, giá mát ngáng đác tôn vá nhác hài háng trong lịch sử tân nhác Việt Nam và đã đóng góp mát sá nhác phám nhá "Tai Nán TêLêPhôn", "Cái Đáng Há", "Chiác Xe Láa Mừng Năm". Bài "Xá Sá Kián Thiát Quác Gia" cáa Trán Văn Trách đã đáng sáng tác vào năm 1955 và đã nái tiáng kháp mián Nam Việt Nam trong vòng 20 năm (tái năm 1975), mát bài hát mà háu nhá mái ngáng Việt Nam mián Nam đá đác nghe vì là bài hát đáng trình bày mái tuán trác khi xá sá tái Saigon. Nhác chám biáu má hái đã đác thá hián qua ban tam ca AVT vái nháng bán nhác cháu nhiáu ánh háng cáa Chánh nhá "Trán Thá Láu Đán", "Bán Nác", "Ba Bà Đi Bán Lán Xá", v.v....

3. Nhác phán chián - xuáng đáng (1966-1975)

Hiện tượng Trữnh Công Sơn tiêu biểu cho phong trào nhạc phẩm chiến đấu của miền Nam. Bắt đầu vào khoảng năm 1966, nhạc phẩm của Trữnh Công Sơn với một nhạc ngũ mi điệu vào dân ca Miền, Ái Nhĩ Lan, hay loại nhạc thính (modal music) của thính Trung Cổ bên Âu châu, đã chinh phục thính trẻ qua giọng hát của Khánh Ly. Trữnh Công Sơn đã đánh trúng tâm lý của giới trẻ, một giới trẻ ngao ngán cuộc chiến, chờ khao khát hòa bình. Năm 1968, Trữnh Công Sơn đã tung ra tập nhạc "Kính Việt Nam" sau Tập Mùa Thân và đã kêu gọi mọi người nên dùng tay giết nhau.

"Dân ta tàn phá 20 năm. Nước mắt và máu đã làm thành những con suối lớn chảy mòn tim óc sáng tạo. Đã mấy rồi nay, anh em ta sẵn đấm nhau bằng hòn thù giết tạo. Xin hãy dùng tay đập mũi căn nhà Việt Nam có thể mở rộng cho đón một sự mai hòa bình".

"Cánh Đờng Hòa Bình", "Đờng Dao Hòa Bình", "Núi Vòng Tay Lớn" của Trữnh Công Sơn đã được vang dội trong các buổi hát phẩm chiến đấu. Tập nhạc "Ta Phấn Thính Mất Trĩ" (1969) Trữnh Công Sơn gieo tiếng nhạc hát giọng chững chịch tranh đấu của miền Nam một cách mãnh liệt.

Liệt kê thành công của "Nhạc Tình Khúc" (1967) của Trữnh Công Sơn với các bài "Nhìn Nhạc Mùa Thu Đi", "Mùa Hứng", "Diễm Xưa", "Nhạc Thính Tinh", "Còn Tuổi Nào Cho Em", "Tôi Ru Em Ngủ", "Tình Sơ", "Tình Xa", "Ru Em", "Ru Ta Ngủ M Ngủ", "Biển Nhỏ", "Hàng Trữnh", "Cát Bụi", "Nhạc Cánh Vực Bay" đã tạo một chỗ đứng vững vàng trong làng tân nhạc Việt Nam. Đó là một sự sinh nhạc bài hát kêu gọi hòa bình trong "Hãy Nói Giùm Tôi" trong "Ca Khúc Da Vàng". Trữnh Công Sơn là nhạc sĩ nổi bật trong vòng 10 năm chói sáng của nhạc Ngũ Mi Hòa Bình Việt Nam (1966-1975) với hàng trăm bài nhạc nói lên tình yêu, đau khổ của chiến tranh, kêu gọi hòa bình. Nhạc phẩm đó đã được thính trẻ qua các tập "Ca Khúc Thính Thoải Quê Hứng", "Ca Khúc Da Vàng".

Song song với nhạc phẩm phẩm chiến đấu của Trữnh Công Sơn, vào lúc sau Tập Mùa Thân 1968, một nhóm nhạc chính quy của Nguyễn Văn Thiệu ở Saigon bắt đầu nảy nở với các trường phái của văn khoa Saigon với Miền Địch Thính (tên thật là Nguyễn Văn Thính), tác giả của nhạc phẩm "Hát Tập Đờng Hoang", "Lớn Mãi Không Ngủ". Phong trào nhạc sinh và sinh viên xu hướng đờng điệu sôi nổi của Huân Thính M, chủ tịch Thính Hội Sinh Viên Saigon lúc đó đã tạo thành một luồng gió mới với nền tân nhạc Việt. "Hát Cho Đờng Bào Ta Nghe" ra đời giữa những năm đầu tranh của các thành thị miền Nam. "Hát Cùng Đờng Bào Ta", tập nhạc xu hướng đờng thính hai xu hướng vào năm 1971 đã đưa tiếng hát thính nhạc công trường, biển tàu, nhạc phẩm xóm lao động đến các học đờng. Nhạc phẩm hát xu hướng đờng điệu giới sinh viên học sinh hát nhĩu nhĩu lúc đó là "Số M Nhân Dân" (Trữnh Quách Khánh), "Tình Nghĩa Bắc Nam" (Nguyễn Văn Sanh), "Đờng Ta Đi Niệm Tin Lớn M" (Nguyễn Văn Sanh), "Phong Đờng Đã Dẹp Nặng Hứng" (Nguyễn La Nghi), "Qui Nhân Ngủ Ngủ Biển Lớn" (thính

Trán Nhát Nam, nhác Đoàn Đình Quang), "Hát Trên Đáng Đáng Tranh Đáu" (Đoàn Công Nhân), "Ngái Cha Bán Tàu" (ý thơ Võ Thiáu Quang, nhác Trán Long án), "Không Ai Ngăn Nái Lái Ca" (La Háu Vang), "Dáy Mà Đi" (Nguyán Xuân Tán). Tôn Thất Lập đã đóng góp nhiều bài nhác đi liền với phong trào sinh viên xuáng đáng nhá "Nháng Ngày Đái Hái Đáu Tranh", viết trong đái hái ká 2 tái đái hác Ván Hánh, "Lúa Reo Trên Kháp Đáng Báng", "Tá Sông Háng đán Sông Hát", "Chúng Ta Đã Đáng Dáy", vv..... Phạm Thế Mỹ, một nhác sĩ cáa đái hác Ván Hánh đã viết "Hoa Ván Ná Trên Đáng Quê Háng", "Nháng Ngái Không Chát", "Tháng Quá Việt Nam", "Bông Háng Cài Áo" (qua y' thơ cáa Thích Nhất Hạnh).

5. Du ca và phong trào nhác trẻ (1968-1975)

Phong trào du ca Việt Nam đác thành lập năm 1966 tại Saigon cùng một lúc với phong trào làm công tác xã hội cáa thanh niên, sinh viên và học sinh; hai sáng lập viên cáa phong trào là các anh Nguyễn Quýt Tháng và Đinh Gia Lập. Phong trào đác bá Quốc Gia giáo dác và thanh niên Việt Nam Công Hòa công nhận chính thức và cấp giấy phép hoạt động trên toàn quốc kể từ ngày 24 tháng giêng năm 1969.

Du ca là một đoàn thể hoạt động với văn nghệ phức tạp. Văn nghệ cáng đáng là hình thức văn nghệ trong đó cáng ái nghe án ngái hát đáu cáng tác với nhau, mục đích tác động tinh thần và cảm hóa người nghe hơn là ru ngủ, để tất cả cùng ý thức và phức tạp cho cáng đáng, xã hội. Người hát du ca trao đổi những khả năng chuyên môn qua sinh hoạt tập thể. Du ca viên gây tinh thần cáng đáng trong phạm vi khả năng của mình. Người du ca nói với mọi người bằng những lời tai nghe một thời kỳ qua âm thanh tiếng nhạc, hoạt cảnh, hay vũ khúc, vv.. Những loại nhác du ca gồm có: thanh niên ca, thiáu niên ca, sinh hoạt ca, dân ca, sá ca, nhán thức ca, và những bài ca tình người. Phong trào du ca do anh Hoàng Ngọc Tuá làm chủ tịch đán năm 1967 thì anh Đáng Ngọc Yến lên thay thế. Các huynh trưởng háng đán cũng như cáng ván nhá Nguyễn Đác Quang, Trám Tá Thiáng, Phạm Duy, Lê Đình Diáu, Ngô Mạnh Thu, Hà 10

Táng Cát, Trán Văn Ngô, Trán Đái Lập, Nguyễn Thanh, Nguyễn Khá Lập, Phan Huy Đát, Tô ng Hoáng và Phạm ng Oanh. Phong trào cũng quy tụ khá nhiều nhác sĩ tên tuổi cũng như huấn luyện viên và các cây viết trẻ gồm có: Nguyễn Đác Quang, Ngô Mạnh Thu, Trám Tá Thiáng, Phạm Duy, Nguyễn Thanh, Anh Việt Thu, Giang Châu, Nguyễn Hữu Nghĩa, Phan Ni Tấn, và Nguyễn Quýt Tháng. Những tuyển tập nhác du ca đã phát hành như: tuyển tập du ca 1, du ca 2, du ca 3, "Những Bài Ca Khai Phá", "Ta Đi Trên Dòng Lịch Sử", "Những Điáu Trông Thấy", "Sinh Hoạt Ca", "Những Khuôn Mặt Du Ca", "Hát Cho Những Người Sĩng Sát".

Lịch sử tân nhạc Việt Nam

Tác Giả: Trán Quang Hái

Thứ Bảy, 03 Tháng 1 Năm 2009 12:57

Phong trào du ca Việt Nam trác 1975 có tác động mạnh mẽ đối với các giới trẻ qua các toán ca dián đó đây, trong hác đáng, ngoài sân cá, trên sân kháu, trong các đoàn thá bán, háng đáo, hay thanh sinh công (thanh niên, sinh viên, công nhân). Nhạc ca khúc sinh hoạt cáa du ca là thác ăn nuôi dưỡng các đoàn thá đáng sinh hoạt. Du ca ra đời đúng lúc mọi người đang đòi hỏi một nền văn nghệ sống động, thực tiễn và mới mẻ, và cũng bởi niềm tin tưởng đối với nó, đâu đâu ta cũng nghe những bài hát quen thuộc. Thí dụ như bài "Việt Nam, Việt Nam" (Phám Duy), "Việt Nam Quê Hương Ngáo Nghá" (Nguyễn Đức Quang), "Hát Tim, Hát Bên Hồ Chí Minh" (Nguyễn Quý Trọng), "Anh Sĩ Vá" (Nguyễn Hữu Nghĩa, thơ Kinh Kha), "Xin Chán Nái Này Làm Quê Hương" (Nguyễn Đức Quang), v.v....

Phám Duy cũng có đóng góp trong phong trào du ca với một số bài bán như "Sác Máy Mà Buán", "Thôi Bên Đá Tám". Tất cả những ca khúc trong phong trào du ca đều có mục đích kêu gọi thanh niên hãy hào hứng và hy vọng với tương lai. Dù khó khăn, dù gian nan, dù sao đi nữa, người dân Việt Nam nên chấp nhận Việt Nam là quê hương ngàn đời. Niềm hy vọng như nhói chá láe lên và cháa đáng báng sáng thì 30 tháng 4, 1975 đã đưa hàng trăm nghìn người ra đi trên đường di tản.

Nhác trẻ là một hiện tượng âm nhạc xuất hiện tiên khởi vào đầu thập niên 60. Nhạc kích động Âu Mỹ bắt đầu xâm nhập thông qua miền Nam vào cuối năm 1959. Giới trẻ, con cái các thế hệ gia đình và giới trẻ theo học trình Pháp thông qua nghe các loa nhạc kích động của Mỹ và Pháp. Phải đến đầu thập niên 1963-65, phong trào nghe nhạc kích động tây phương bành tráng mạnh qua các buổi tụ họp khiêu vũ tại gia. Các danh ca của Mỹ như Paul Anka, Elvis Presley, The Platters, của Anh quốc như Cliff Richard, The Shadows, The Beatles, The Rolling Stones, của Pháp như Johnny Halliday, Sylvie Vartan, Françoise Hardy, Christophe, Dalida, v.v.... là những tiếng của giới thanh niên nam nữ dưới 18 tuổi.

Nháng ban nhạc trẻ kích động mang nhạc trên như C.B.C., The Dreamers, The Uptight, The Blue Jets, The Spotlights (sau đó thành Strawberry Four với Tùng Giang, Đức Huy, Tuấn Ngọc và Billy Shane - cả 4 người này hiện nay ở Mỹ và Billy Shane đã qua đời năm 1998). Một số ca sĩ Việt thích kèm theo tên người quốc gia bên cạnh tên Việt như Elvis Phạm (hiện ở Hoa Kỳ), Pauline Ngọc (không còn hát nữa và hiện sống bên Đức), Prosper Trọng (sống ở Pháp và từ từ năm 1998), Julie Quang (hiện sống ở Mỹ), Carol Kim (sống ở Mỹ), v.v.. Họ nổi danh với các bản nhạc người quốc gia hát bên Pháp và Anh. Nhạc hợp âm ngày càng nhiều từ 1968 trở đi càng khuyến khích người hát nhạc Mỹ nhiều hơn nữa. Trác số bành tráng mạnh mẽ của nhạc người quốc gia thì có Phạm Duy, Quốc Dũng, Nam Lộc, Tùng Giang, Trọng Hoàng, v.v... chuyển sang đời Việt cho nhạc người quốc gia.

Phải đến đầu năm 1971 mới thấy xuất hiện đời mới nhạc trẻ đầu tiên được tổ chức tại sân Hoa Lá

do Trn ng K (hi n Montreal, Canada), Tùng Giang (California, Hoa K), và Nam L c (làm vi c cho m t c quan thi n nguy n USCC Los Angeles, Cali) đ m trách. S thành công c a đ i h i nh c tr đ u tiên Saigon đã đ y m nh nh c tr lên cao đ qua nh ng 11

năm k t p (1971 t i trn ng trung h c Taberd v i h n 10.000 ng i nghe, và 1974 , năm chót tr c khi m t Saigon t i v n s thú v i trên 20.000 khán gi).

Nh ng b n nh c ngo i qu c nh "The House of the Rising Sun", "Reviens la Nuit", "Tous les Garçons et les Filles", "Capri, c'est fini", "Bang Bang" , "Besame Mucho", "Only You", "My Prayer", "Be Bop Be Lu La", "Love Story", "Yesterday", "Michelle", etc... là nh ng bài v n còn đ c "ăn khách" trong c ng đ ng ng i Vi t h i ngo i hi n nay. Lo i nh c tr không đóng góp gì vào gia tài c a n n tân nh c Vi t Nam hay ch là lo i nh c b t ch c theo ng i Tây ph ng, không có gì là sáng t o c . Đó là lo i nh c cu ng lo n, ru h n th h tr trong khung c nh chi n tranh đ cho h t m quên c nh t ng tàn c a đ t n c qua nh ng b c nh y tango, twist, be-bop, valse, pasodoble, rumba, cha cha cha, vv.. M t giai đ n b M hóa gi a th ì k náo lo n.

Giai đ n th ba c a lịch s tân nh c Vi t Nam k t khi hàng tri u ng i Vi t b x ra đi trên đ ng t m dung sau ngày 30 tháng 4, 1975 cho t i đ u thiên niên k th ba

5. Nh c di t n t 30 tháng 4, 1975.

30 năm l ng l trôi qua. 30 năm đ y bi n chuy n trong lịch s th gi i nói chung và trong lịch s Vi t Nam nói riêng. Ch riêng v ngành âm nh c Vi t Nam, nh t là h i ngo i, s l ng bài b n tân nh c , nh ng ca khúc đã thay đ i nhi u đ tài, đã tăng s l ng theo m t m c đ ngoài s c t ng t ng c a loài ng i. Nh ng năm đ u c a th i di t n cho th y nh ng băng nh a đ lo i, t các cu n băng sao l i băng cũ th i tr c 75, đ n các băng đ c s n xu t t i Âu M do hàng ch c trung tâm băng nh c. Đ n năm 1988 m màn cho giai đ n đĩa laser lo i compact disc. Ch trong vòng 5 năm (1988-1993) hàng nghìn đĩa laser tràn lan kh p n i. Lo i đĩa laser video phát tri n t 1992 lúc phong trào hát Karaoke kh i x ng m nh t i Hoa K và Canada. Nhi u quán cà phê và quán ph , t m ăn B c M ph i trang b máy karaoke và luôn c t nhân cũng thích hát Karaoke vào cu i tu n trong nh ng cu c h p b n t i gia. G n đây h n, các lo i đĩa CDV, và DVD thay th lo i laserdisc làm bnh tr ng m nh phong trào Karaoke t i t gia. Video v tân nh c cũng r t th nh hành. Hàng m y ch c trung tâm băng nh c xu t hi n t i Âu M và các ca sĩ t l p các trung tâm s n xu t riêng. Trong ph m vi nh c di t n, tôi ch đ c p t i tân nh c Vi t Nam h i ngo i. Tân nh c Vi t Nam h i ngo i (1975-2005) Giai đ n di

Tán qua 25 năm cho tháy sác mánh vá cùng mánh liát cáa ngá ì Viát trong lĩnh vác sáng tác. Dù trong bát cá hoàn cánh nào, con ngá ì làm văn nghá lúc nào cũng háng say tìm nguán háng qua nháng sáng tác âm nhác. Mát sá nhác sĩ ra ðái trong ðát di tán ðáu tiên gám cá Phám Duy, Hoàng Thi Thá, Lam Pháng, Nam Lác, Song Ngác, Tô Huyán Vân, Huánh Anh. Năm giai ðán thá hián lách sá tián trián cáa tân nhác hái ngoái:

1. Nhá Quê Háng, nhá Saigon

Ðát nác váa bá mát, quê háng phái láa xa. Saigon váa bá ðái tên. Niám thát váng tràn trá dâng cao trong lòng tát cá ngá ì dân Viát phái bá xá ra ðái trong uát hán, cám tác, tái nhác. Toán ngá ì di tán ra ðáu tiên ðá ðán Má vào giáa mùa xuân năm 1975. Phái ðái tái cuái thu 1975, mát sá nhác sĩ cá tên tuái ðá Saigon ðá ra ðái trong ðát ðáu và trong sá ðá cá Nam Lác. Nam Lác là ngá ì ðá viát mát bán nhác vào cuái năm 1975 và là bài thành công nhát trong giai ðán ðáu cáa di tán (1975-1980). Ðá là bài "Saigon ðái ! Vĩnh Biát ". Saigon , thành phá cáa bao ká niám, cáa nhánhung, cáa hàng triáu con tim bi. rung ðáng mái khi hai chá Saigon ðác nhác ðán, là ðá tài cho mát sá nhác phám nhá "Saigon ðái ! Vĩnh Biát !" (Nam Lác , 1975), "Saigon ðái ! Thái Ðá Hát" (Nam Lác , 1976), "Saigon, Báy giá Buán Không Em ?" (Song Ngác, 1976), "Ðêm Qua Má Tháy Saigon" (Hoàng Thi Thá, 1976), "Saigon 12

Niám Nhá Không Tên" (Nguyán Ðánh Toàn, 1977), "Khi Xa Saigon" (Lê Uyên Pháng, 1980), "Bài Cuái Cho Saigon" (Song Ngác, 1981), "Saigon Áo Xanh Nón Lá " (Anh Báng - Vũ Kánh, 1981), "Trá ðái Saigon Cho Tôi" , "Saigon Ra Ðáng" (thá Duyán Anh, nhác Vũ Trung Hián, 1982), "Saigon Năm Xáa "(Trán Quang Hái, 1985).

Ngày 9 tháng 5, 1976 tái Los Angeles, California, lá ká niám mát năm xa xá ðá ðác mát sá nghá sĩ Viát tá chác mát cháng trình ðái nhác hái ðáu tiên giáng nhá ðá Saigon cùng lúc vái sá chào ðái cuán báng thác hián lán ðáu tái hái ngoái do n" ca sĩ Thanh Thúy hát vái táa cuán báng Thanh Thúy 1: Saigon ðái ! Vĩnh biát ðá ðáu mát bián chuyán máu chát trong lĩnh vác tân nhác di tán và sán xuát báng nhác tái hái ngoái.

ðá Âu châu tái Paris, phái ðái tái tháng 9,1976 mái tháy sá bùng ná cáa cháng trình nhác hái qua sá cá gáng cáa Lê Lai (ðài VOA) tá Hoa Thánh Ðán sang Paris ðá tá chác 4 buái trình ðán tân nhác, dân ca và ngâm thá vái Khánh Ly, Hoàng Oanh và sá cáng tác cáa nhác sĩ Trán Quang Hái . Sá thành công cáa cháng trình thi ca nhác di tán ðáu tiên ðá khái má cho cháng trình thi ca vũ nhác kách cáa ðoàn Hoàng Thi Thá tá Má sang Pháp và Tháy Sĩ trình ðán vào cuái tháng 10, 1976.

Các trung tâm băng nhạc lớn lớn xuất hiện ở Mỹ và Pháp. Từ 1988 bắt đầu chuyển mình sang phong trào làm đĩa laser. Các hãng sản xuất đĩa CD đã đổ xô tung ra trên thị trường băng nhạc Việt Nam từ 1987. Nhạc sĩ Phạm Duy là người đầu tiên đưa nhạc Việt vào đĩa CD do Phạm Duy Công nghiệp sản xuất hòa âm và sản xuất với tựa đề "Nhạc Tình Phạm Duy" vào cuối năm 1987. Vào đầu tháng 2, 1988, tại Paris, nhà sản xuất đĩa hát Pháp Playasound đã tung ra thị trường quóc đĩa laser đầu tiên với nhạc cổ truyền Việt Nam với Trần Quang Hải và Bạch Yến qua đĩa "Rêves et Réalités/Trần Quang Hải et Bạch Yến" (Giọng Mẹ và Sơ Thốt).

Băng video trở thành món ăn tinh thần cần thiết cho công đồng người Việt hải ngoại. Trung tâm Thúy Nga trở nên nổi bật phát hành các chương trình ca nhạc hay nhất từ 1989 trở đi với sự tuyển chọn ca sĩ, phối hợp với kỹ thuật thu hình do một chuyên gia nghiệp Pháp đảm nhiệm. Phong trào Karaoke lan tràn vào giới nhạc Việt từ 1990.

2. Nhạc tranh đấu và kháng chiến

Sau ba năm im hơi 1975-1978), sáng lập nhóm ở Miami (Florida) bên Mỹ trong khi chờ đợi các con (ban nhạc The Dreamers) còn kẹt lại ở Saigon (sau đó toàn ban nhạc The Dreamers đã đổ xô sang Mỹ và hiện ở Midway City, California), trong khi ca sĩ Duy Quang đã nhập gia tòng giáo (bây giờ chọn mang tên Julie thôi sau khi chia tay với Duy Quang) nhập Pháp vào cuối năm 1978, Phạm Duy, người sáng tác nhạc nhiều nhất ở Việt Nam, lại xuất hiện lại diện qua quyên nhạc "Hát Trên Đồi Ông Tôm Dung" (1978). Bên "Tôi Đợi Trên Đồi Ông Tôm Dung" và bên "Nguyên Vấn Hình Hải" của Phạm Duy đã là nguồn động lực cháy nổ nguon sáng tác cho một số nhạc sĩ trở về tung ra những nhạc phẩm nổi bật oán hận căm thù đi liền với phong trào phục quốc kháng chiến cùng lúc với sự xuất hiện của Võ Đợi Tôn và Hoàng Công Minh. Nguyễn Ánh, một hiện tượng nổi trong làng tân nhạc từ 1980 bắt đầu sáng tác nhiều nhạc phẩm phục quốc qua những băng nhạc "Em nhớ màu cờ", "Đội Cờ Phục Quốc", vv... Tên Nguyễn Ánh đi liền với giai điệu phục quốc, kháng chiến.

Việt Dzũng, một nhạc sĩ trẻ, hăng say kháng chiến, nói lên tiếng nói căm hận qua các bài nhạc đầy ý chí trong hai cuốn băng "Lầu Vọng Khúc" và "Kinh Tế Mới" (1981). Trần Quang Hải và Bạch Yến đã sáng tác một số nhạc phẩm đấu tranh, điển hình nhất là "Thơ Ông Nhỏ Quê Hương" (1978), "Cầu Mong Cho Mau Hòa Bình" (1978), và "Em Về Giỏi Lạ" (phần 13

của Minh Đợi Hoài Trinh, 1978) Chí nguyện đoàn hải ngoại phục quốc Việt Nam, với một đích

ý m tr "chi n d ch ng i v" đã xu t b n hai cu n b n "Hát Cho Nh ng Ng i V " (1981), và "R c L a Tr i Đông" (1983) g m nh ng ca khúc nung n u tinh th n kháng chi n i ngo i và qu c n i. Nhi u ch đ đ c tung ra qua m t s b n ng nh c s n xu t t 1976-80 nh "Tháng T Bu n", "Sài Gòn Vĩnh Bi t Tình Ta", "Ngày Qu c H n 30 tháng 4, 75", "Ng i Di T n Bu n", "Hát Cho Ng i Tìm T Do", "Quê H ng B L i", v...

3. Nhạc t i i c nh lao tù Việt Nam

Năm 1981, Ph m Duy sáng tác 20 bài y t a là "Ng c Ca" qua i th c a ng c sĩ Nguy n Chí Thi n trong t p th "Ti ng V ng T Đáy V c" . Hà Thúc Sinh sáng tác trong th i gian h c t p c i t o i Việt Nam . Sau khi v t bi n , đ c đ nh c t i M , đã xu t b n t p nh c "Ti ng Hát T i Nh c" (1982). Châu Đình An, m t nh c sĩ tr , đã đóng góp qua t p nh c "Nh ng L i Ca Thép " (1982). Ph m Duy, Lê Uyên Ph ng, Nguy t Ánh, Vi t Dz ũng, Nguy n Đ c Quang M , Nguy n H u Nghĩa, Phan Ni T n, Vy Hùng Canada, Tr n Quang H i, Duyên Anh, Ngô Càn Chi u Pháp, Nguy n Quy t Th ng Hòa Lan, Nguy n Đình Ngo n Đ c, Ph m Quang Ng c, Cung Đàn Nguy n S Nam, Hoàng Ng c Tu n Úc châu đã vi t nhi u bài ca tranh đ u cũng nh nh ng ca khúc phù h p v i phong trào ph c qu c.

4. S ph c sinh c a nh c ti n chi n

T năm 1982 tr đi, hi n t ng ph c sinh nh c ti n chi n đ c phát tri n r ng rãi. Nh ng ca sĩ đua nhau s n xu t b n ng nh c hát i nh ng bài hát ti n chi n hay nh ng bài tr c 1975. B ch Y n, Khánh Ly, L Thu, Thanh Thúy, Kim Anh, Minh Hi u, Thanh Tuy n, H ng Lan, Julie, Huy n Châu, Bích Thu n, Ph ng Dung, Kim Loan, Duy Quang, Elvis Ph ng, Thanh Mai, vv.... trong nh ng năm 1983-85 đã phát hành trên 100 cu n b n ng nh c làm s ng i nh ng bài ca ti n chi n nh đ g i i bi t bao k ni m c a th i quá kh . Ch đ ph c qu c, kháng chi n nh ng b c cho ch đ tình yêu và k ni m quê h ng sau 10 năm i u vong. M t s nh c sĩ nh Lam Ph ng, Đ c Huy, Phan Kiên, Duy Quang, Ngô Minh Khánh, Tr n Quang H i, Duyên Anh trong kho ng th i gian 1982-85 đã sáng tác r t nhi u nh c ph m ca ng i tình yêu đôi i a. "Yêu Em Dài Lâu" (Đ c Huy), "Ru Đ i Phù o" (Duyên Anh, 1984), "Anh C n Em" (Tr n Quang H i -L ng Ng c Châu, 1982). Giai đ n này đánh đ u m t chi u h ng m i trong làng nh c Việt v i s vi t i ngo i qu c (Pháp và Anh) trên nh c Việt do nh c sĩ Tr n Quang H i đ x ng và mang nh c Việt do nh c sĩ Việt sáng tác vào th tr ng qu c t .

5. H ng Ca, nh c tr , nh c song ng

Phong trào ph& th& đ& c b&nh tr&ng, cũng nh& s& tái sinh phong trào du ca v&í Nguy&n Đ&c Quang, Nguy&n H&u Nghĩa và Phan Ni T&n. Nguy&n Quy&t Th&ng & Hòa Lan đã đ&y m&nh phong trào du ca v&i s& th&c hi&n m&t trang nhà Du Ca v&i đ&y đ& hình &nh các sáng l&p viên, bài hát và sinh ho&t t& h&i ngo&i .(<http://home.wanadoo.nl/duca>)

Phong trào H&ng Ca g&m các nh&c sĩ Nguy&n H&u Nghĩa, Hà Thúc Sinh, Nguy&t Ánh, Vi&t Dz&ng, Châu Đ&nh An, Hu&nh Công Ánh, Tr&n L&ng Minh, Phan Ni T&n, Khúc Lan, đ& c chánh th&c ra đ&i t&i San Jose vào ngày 7 tháng 9, năm 1985 v&i tôn ch& là dùng văn ngh& sân kh&u và thanh niên đ& gi& v&ng ni&m tin cách m&ng dân t&c ch&ng ch& ngh&a và b&o quy&n c&ng s&n. Hai t&p nh&c đ& c phát hành: "H&ng Ca 1: Lên Đ&ng "(1985), và "H&ng Ca 2: H&n Em Sài Gòn" (1986). 14

V&n đ& thích nh&c ngo&i qu&c đã có t& th&p niên 60 t&i Vi&t Nam. Ba m&&i năm trôi qua & h&i ngo&i, gi& đây phong trào thích nh&c ngo&i qu&c (gi&ng lo&i nh&c tr& th&i th&p niên 70 & Saigon) l&i b&nh tr&ng m&nh và đ& c gi&i tr& l&n lên & h&i ngo&i h&ng &ng n&ng nhi&t. T& ch& &a thích nh&c ngo&i qu&c đã t&o ra phong trào xu&t b&n nh&c khiêu vũ và s& phát hi&n nhi&u vũ tr&ng & các n&i có đ&ng ng&&i Vi&t sinh s&ng. M&t s& m&m non ca sĩ tr& nh& Linda Trang Đ&ai, Cinda Thúy, S&n Tuy&n, Thúy Vi, Thái Hi&n, Ph&ng Thúy, Lucia Kim Chi, Tryzzie Ph&ng Trinh, Tu& Châu, Tu&n Anh & M&, Ng&c Hu& (sang đ&nh c& & M& t& năm 1991), B&o Khánh, Qu&nh L&n & Úc châu cùng v&i Công Thành và Lynn (sang đ&nh c& & Hoa k& t& năm 1987). V& sau có Don H& (n&i ti&ng nh&t trong năm 1992), Dalena (n& ca sĩ M& chuyên hát ti&ng Vi&t, n&i ti&ng nh&t trong hai năm 1991 và 1992), Tr&nh Nam S&n, Thái Tài, Ý Nhi, Ý Lan, Sher'e Thu Th&y, Phi Khanh, Nh& Mai, Kenny, M& Huy&n, Ng&c Bích, Thanh Hà, Qu&nh Nh&, M&nh Đ&nh, Phi Nhung, Thanh Trúc, vv... mang l&i cho n&n nh&c tr& m&t lu&ng gió m&i và t&o nhi&u s&ng đ&ng.

T& ch& &a thích nh&c ngo&i qu&c đ&i t&i nh&c song ng& r&t g&n. M&t s& nh&c sĩ Vi&t nh& Ph&m Duy, g&n đây h&n có Khúc Lan, Ng&c Hu&, t&t c& đ&u & M& và đ&ch l&i ca M& và Pháp ra b&ng ti&ng Vi&t và các ca sĩ tr& hát n&a Vi&t n&a Anh hay Pháp và t&o thành m&t phong trào nh&c song ng& t& năm 1987 tr& đi. Trong th&ì gian 10 năm ch&t c&a th& k& 20, Ph&m Duy đã ph&nh & th& Hoàng C&m, phát hành quy&n "Ngàn L&i Ca" (1987). Năm 1991, Ph&m Duy th&c hi&n m&t lo&t ca khúc "B&y Chim L&i X&", và ph&n giao h&ng cho "Con Đ&ng Cái Quan". Sau cùng ông so&n nh&c ph& th& "Truy&n Ki&u" và s& hoàn thành trong m&t th&i gian g&n đây. Trong vài năm ch&t đây (t& 1988), m&t s& ca sĩ tân nh&c s&ng đ&&i ch& đ& c&ng s&n đã thoát ra h&i ngo&i và xin t& n&n nh& H&a Mi (Pháp, 1988), Ái Vân (Đ&c, 1990, và sau đó đ&nh c& t&i Hoa K&), Anh Khoa (Hung Gia L&i, 1988), Thái Châu (Gia n& đ&i, 1990), Bích Liên (Đ&c, 1992), Duy Khánh (Hoa K&, 1991), Duy Trác (Hoa K&, 1992), Nh&t Tr&ng (Hoa K&, 1993) đã mang l&i cho nh&c Vi&t & h&i ngo&i m&t lu&ng gió m&i, nh&t là trong ngành phát hành băng nh&c và băng video.

Một số nhà nhạc sĩ nổi danh ở hải ngoại qua nhiều sáng tác như Nguyễn Ánh, Khúc Lan, Linh Phương, Lê Tín Hoàng, mdt Hoàng Hoa Kỳ, Bô Trâm Canada, Trang Thanh Trúc, Mạnh Trang Pháp, Bích Hà, Quách Nam Dung Úc châu. Nhạc sĩ Võ Thế Hùng (tên thật năm 2003 tại Hoa Kỳ) tạo một thể loại riêng biệt với tiếng đàn Tây ban cầm tay trái qua hàng trăm CD xuất bản tại Hoa Kỳ. Các nhạc sĩ nghiệp dư như bác sĩ Phạm Anh Dũng (Hoa Kỳ), bác sĩ Nguyễn Bích (Hoa Kỳ), Phạm Quang Tuấn (Úc châu) có viết nhạc, và nhiều hội viên của hai hội Nhạc Việt (nhacviet@yahoo.com) và Em Ca Hát (emcahat@yahoo.com), cũng như nhạc sĩ Võ Tá Hân đã phổ nhạc cho trên 200 bài thơ và thơ ca hiện trên 22 CD với toàn nhạc của anh. Nhạc thiếu nhi do đồng nghiệp phát triển từ năm 1996 với hai hiện tượng đáng kể: thiếu nữ Lê Ngọc Sĩ Hoàng và Võ Thế Hùng Sĩ Thanh Hội và một số nhạc phẩm của hai vợ này.

Nhạc của người Việt Nam theo chiều hướng Tây phương cũng đồng nghiệp phát triển trong giới nhạc Việt. Nhạc sĩ Nguyễn Mạnh Cường chuyển địa 30 tuổi khi sáng tác bài « Phụng Vũ » đã đoạt giải thưởng của hội nhạc gia trẻ Á châu và Thái Bình Dương tại Wellington (Tân Tây Lan) năm 1984. Nhạc sĩ Hoàng Ngọc Tuấn rời Việt Nam năm 1983 đến học tại Úc châu đã học dân tộc nhạc học và hiện giờ dạy nhạc đồng nghiệp tại trường đại học University of New South Wales và một học tại University of Sydney .. Tác giả của nhiều nhạc phẩm đồng nghiệp tại phía nam nhạc nghiệp Việt, Á và Úc, Âu qua nhiều đĩa CD xuất bản tại Úc. Nhạc sĩ Lê Tuấn Hùng (sinh năm 1962 du tị nạn sĩ dân tộc nhạc học tại trường đại học Monash University (Melbourne, Úc châu) và chủ trương nhiều tại sáng tác nhạc đồng nghiệp giới nhạc Việt và nhạc Tây phương cùng với số cộng tác của vợ là nhà nhạc sĩ Đặng Kim Hiền (huy 15

chương vàng đàn tranh và dân ca Việt Nam trước khi sang đến học tại Úc năm 1990) với nhiều đĩa CD phát hành tại Úc.

Tại Hoa Kỳ, nhạc sĩ Cung Tiến (sinh năm 1938) tiếp tục sáng tác nhạc đồng nghiệp. Nhạc sĩ khúc « Chinh phụng ngâm » (1987), soạn cho 21 nhạc khí, đã đồng nghiệp trình diễn lần đầu vào ngày 27 tháng 3, 1988 tại San Jose với dàn nhạc thính phòng San Jose, đã đồng nghiệp giới thiệu Văn Học nghệ thuật quốc khánh 1988. Hội viên của hội nhạc sĩ sáng tác ở Minneapolis (Minnesota, Hoa Kỳ), Cung Tiến đã trình làng một sáng tác nhạc đồng nghiệp « Lữ thủ từ liêu buồn mành » dựa trên một điệu dân ca Quan họ (2003). Nhạc sĩ Phan Quang Phúc (sinh năm 1962) sang Hoa Kỳ năm 1982, du tị nạn sĩ âm nhạc tại trường đại học Michigan (Hoa Kỳ), dạy sáng tác tại trường đại học Cleveland State University (1993-1996) và sau đó tại trường đại học University of Illinois. Đồng nghiệp giới thiệu Prix de Rome năm 1997, một giải thưởng cao quý nhất trong lĩnh vực âm nhạc. Phan Quang Phúc, đồng nghiệp xem như là một trong 6 nhạc sĩ trẻ giới thiệu một số nhạc đồng nghiệp, đã sáng tác rất nhiều và các nhạc phẩm đồng nghiệp trình diễn khắp năm châu.

Xä Pháp đã đào tạo một số nhạc sĩ Việt Nam có một chỗ đứng quan trọng trong làng nhạc hiện đại. Nguyễn Văn Tý (1929-1996), người Việt đầu tiên học nhạc điện thanh (musique électro-acoustique) đã viết những nhạc phẩm phi hai tiếng Âu Á như bài « Công Tôn » (1968) (Co-existence), « Vä Nguän » (1975) sử dụng máy móc điện tử và nhạc cụ truyền Việt Nam. Nguyễn Thiên Đäo (sinh năm 1939), học trò Việt duy nhất của nhạc sĩ Olivier Messiaen đã sử dụng những công thức âm thanh trong một số nhạc phẩm như « Thành Đäng Tô Quäc », « Khóc Tô Nhä », vở kịch opera « Mä Châu Träng Thäy ». Tôn Thất Tiät (sinh năm 1933) học nhạc ở Pháp từ năm 1958 và khởi sự sáng tác năm 1964. Ông đã sáng tác trên 50 nhạc phẩm đa số mang tên Việt như « Tô đäi cänh » (1968), « Hy Väng » (1971), « Ngũ Hành » (1973), « Chu Kä 1 tiếng 5 » (1976-1983), « Käm Ai » (1978), « Tranh » (1980). Ông nhận rất nhiều giải thưởng quốc tế, và ông viết nhạc phim cho những phim « Mùi Đä Xanh », « Xích Lô » của nhà điện ảnh trẻ tuổi Trän Anh Hùng. Träng Tăng (1936-1989) học nhạc ở nhiều trường nhạc tại Paris, sáng tác nhiều nhạc phẩm như « Fujiyama » (thä giao hợp), « Dä Häng » (käch hát dựa trên truyền cổ tích Việt Nam), « Mä ». Anh đã sáng tác nhiều tiểu khúc cho đàn tranh, đàn bầu. Đäc giải thưởng của ông hoàng Rainier của Monaco cho một giao hưởng khúc với 100 nhạc khí. Träng Tăng chuyển sang nhạc điện toán (musique assistée par ordinateur) và học tại trung tâm IRCAM, Paris. Trän Quang Häi đóng góp nhiều trong lĩnh vực nhạc điện tử. Công tác với nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý trong phần trình diễn đàn môi, đàn tranh, hát điện song thanh và múa trong nhạc phẩm « Vä Nguän » (1975), cũng như đã công tác với Misha Lobko để hoàn thành bản « Shaman » (1982) trong đó nhạc jazz, điện tử, nhạc cụ truyền, nhạc tùy hứng đều được sử dụng. Trän Quang Häi đã trình bày nhạc phẩm « Trä Vä Nguän Cäi » với đàn tranh và nhạc điện tử tại hội nhạc Á châu ở tỉnh Etampes (Pháp) năm 1988. Sự khám phá kỹ thuật hát điện song thanh nghĩa là hát hai âm thanh khác nhau cùng một lúc trong cùng họng (chant diphonique / chant de gorge – overtone singing / throat singing) phát xuất từ Mông Cổ, Tuva đã giúp cho Trän Quang Häi từ năm 1974 sáng tác nhiều nhạc phẩm mới trong nhạc điện thanh (musique électro-acoustique), nhạc tùy hứng (musique improvisée – improvised music), nhạc thế giới (musique du monde – world music), nhạc thiền (musique méditative – music for meditation), nhạc điều trị (musicothérapie – music therapy).

6. Nhạc tại Việt Nam sau 1975

Tân nhạc từ năm 1975 trở đi đã thay đổi đáng kể. Nhạc đã xoay trở chiến tranh tới hòa bình, từ đất nước chia đôi tới thống nhất với một cuộc sống mới, từ nhạc bị gò ép trong lối viết nhạc 16

Nga xô và Trung quốc tới sự giao lưu văn hóa phóng túng với thế giới. Trong vòng gần 30 năm (1975-2004) một số xu hướng Việt Nam đã tiến xa và rất mau.

Đội tốp ca đờn ca thập ng nhọt, đờ tài xoay vờ phong cách nh đờ p ca Việt Nam. Lĩnh trong vai trò kißn thißt , trong hòa bình. Tình yêu đôi lứa đờn ca phát triển mạnh.

Trong xã Việt Nam có hai chißu hßng vß nhßc : nhßc nhß chú trßng vß gißi trí, hay nói mßt cách khác là tân nhßc , và nhßc nßng tßc là loßi nhßc giao hßng, nhßc trình diễn trong khung cách nhßc ca vißn qußc gia âm nhßc vißt cho kßch, vũ và diễn nhß .

*Nhßc nhß

Loßi nhßc nhß dính liền vßi nhßc thßi trang, nhßc trß khßi ngußn tß các ngußn nhßc dân gian, nhßc ngoßi qußc kích đờn ca . Nó đờn ca phát hißn theo hai khuynh hßng .

1.khuynh hßng dùng ngôn ngữ âm nhßc cß đờn Âu châu do nhßc sĩ Thanh Tùng (« Mßa Ngß », « Gißt Nßng Bên Thßm ») đờ xßng qua đờ tài tình yêu . Có rßt nhißu nhßc sĩ trß đi theo khuynh hßng này vßi nhßng tìm tòi và sáng tßo khác nhau nhß Nguyßn Đßnh Bßng (« Cßn Mßa Em Bßt Chßt »), Tß Huy (« Nhßng Lßi Em Hát »), Phú Quang (« Em ßi, Hà Nßi Phß »), Duy Thái , Nguyßn Ngßc Thißn (« Nhß Khúc Tình Ca »), Dßng Thß (« Tißng Sóng Bißn »), Đßng Hßu Phúc (« Ru Con Mùa Đông »), Phßm Trßng Cßu (« Tißng Hát Cho Em »).

2.khuynh hßng thß nhß chuyên vß âm nhßc dân tßc cß truyßn . Ban nhßc nhß cßa nhà hát Tußi Trß do Đß Hßng Quân phß trách đã đờ a các nhßc khí dân tßc, cũng nhß cách phßi âm phßi khí, trình diễn, sáng tác theo chißu hßng nhßc dân gian. Các nhßc sĩ Nguyßn Cßng « Đßng Sánh Em Vßi Mßt Trßi », « Mßt Nét Ca Trù Mùa Xuân »), Trßn Tißn (« Tùy Hßng Ngßa Ô », « Tißng Trßng Baranßng ») , Phó Đßc Phßng (« Nha Trang Thu »), Trßng Ngßc Ninh sáng tác theo chißu hßng này .

Nhßc tßi Việt Nam sau 1975 Trong xã Việt Nam có hai chißu hßng vß nhßc: nhßc nhß chú trßng vß gißi trí, hay nói mßt cách khác là tân nhßc, và nhßc nßng tßc là loßi nhßc giao hßng, nhßc trình diễn trong khung cách nhßc ca vißn qußc gia âm nhßc. Loßi nhßc nhß dính liền vßi nhßc thßi trang, nhßc trß khßi ngußn tß các ngußn nhßc dân gian, nhßc ngoßi qußc kích đờn ca. Nó đờn ca phát hißn theo hai khuynh hßng:

1. khuynh hướng dùng ngôn ngữ âm nhạc cổ điển Âu châu do nhạc sĩ Thanh Tùng đã xuyên qua để tài tình yêu. Có rất nhiều nhạc sĩ trẻ đi theo khuynh hướng này với những tìm tòi và sáng tạo khác nhau như Nguyễn Đình Bằng, Tô Huy, Phú Quang, Duy Thái, Nguyễn Ngọc Thiệp, Đỗ Ngọc Thọ.

2. khuynh hướng thơ nhĩ chuyên về âm nhạc dân tộc cổ truyền. Ban nhạc như của nhà hát Tuồng Trẻ do Đỗ Hùng Quân phụ trách đã đưa các nhạc khí dân tộc, cũng như cách phối âm phối khí, trình diễn, sáng tác theo chiều hướng nhạc dân gian. Các nhạc sĩ Nguyễn Công Bằng, Trần Tiệp, Phó Đức Phương, Trần Ngọc Ninh sáng tác theo chiều hướng này.

Một số nhạc sĩ thuở trước như Hoàng Vân, Huy Du, Xuân Hồng, Hoàng Hiệp, Phan Huỳnh Điểu, Nguyễn Đức Toàn, Phạm Tuyên, Tân Huyền, Hồng Đăng, Văn Ký, Vũ Thanh, Nguyễn Văn Tý cũng sáng tác những nhạc phẩm đẹp của phong trào này rất nhiều trong quần chúng. 17

Ca khúc quần chúng gồm có một số loại: hành khúc (« Khúc Quân Hành Trên Bán Đảo » của Cát Tường, « Hành Quân Lên Tây Bắc » của An Thuyên; trữ tình (« Dáng Đẹp Bên Tre » của Nguyễn Văn Tý, « Điệp Khúc Tình Yêu » của Trần Tiệp, « Em ơi, Hà Nội Phố » của Phú Quang) như Phan Vũ.

Nhóm « Nhạc Ngồi Bên » gồm 8 nhạc sĩ: Trần Công Sơn (từ trước năm 2001), Trần Long Quân, Tôn Thất Lập, Tô Huy, Nguyễn Ngọc Thiệp, Thanh Tùng, Nguyễn Văn Hiến, và Vũ Hoàng đã về chào mời tại Sài Gòn vào ngày 8 tháng 3, năm 1992 sau khi Trần Công Sơn sang Pháp gặp nhóm nghệ sĩ phố (artists on the road / artists de rue). Tên « Nhạc Ngồi Bên » do Trần Công Sơn đặt nghĩa với mục đích là sáng tác và trình bày sáng tác mới cho bên và công chúng nghe. Một tháng, nhóm đã có họp và mỗi người phân công thi đấu ít nhất là một sáng tác mới của mình và nghe lẫn phê bình của anh em. Nhóm « Nhạc Ngồi Bên » sẽ sàng đi thi đấu những tác phẩm mới và làm thành băng nhạc, video với sự giúp của những ca sĩ nổi tiếng như Lê Thu (sang định cư tại Pháp), Lê Tuấn, Ngọc Sơn, Thế Sơn, Thu Hà, Yến Linh. Trong buổi đầu tiên của nhóm này, Trần Công Sơn đã trình bày nhạc phẩm mới nhất tên là « Con Mọt Còn Lại » (ý thơ Bùi Giáng). Thanh Tùng viết một ca khúc « Lại Cứ Ta Về » trong hoài niệm về những việc đã mất. Trần Long Quân viết tặng mẹ. Hiện tình hình này xảy ra vì các ca khúc mới sau 1975 không còn người nghe. Dân chúng ưa nhạc « sến », nhạc « vàng » hay nhạc trước 75. Các ca khúc trữ tình trước 75 xưa được các loại nhạc để tranh ca tình Bác và Đảng, và luôn của nhạc mới sau 75.

Từ năm 1990 trở đi, phong trào thi hát vinh danh các nhạc sĩ lão thành như Nguyễn Văn Thiêng, Lê Thiêng, Hoàng Giác, Tô Vũ, Nguyễn Văn Tý hay các nhạc sĩ trẻ hơn như Trần Công Sơn đến các thi hát tại Hà Nội và Sài Gòn và những ca khúc tiêu biểu nhất hát trên đài.

Nhạc sĩ Phạm Tuyên đã chuyển những sáng tác qua nhạc trẻ em (nhạc đồng dao) đến với nhiều thành công qua hàng trăm ca khúc mới. Một số nhạc sĩ trẻ như Phú Quang, Thanh Tùng, Trần Tiến, Nguyễn Công, Phạm Minh Tuấn, Tôn Thất Lập, Thế Hải, Nguyễn Văn Hiền, Dũng, Tuấn Huy, Ngọc Đ, vv... viết nhiều bài nhạc mới rất đáng chú ý. Đ tài mới những v tình yêu cho không còn ca thi đồng n a .

Nhiều nhạc sĩ trẻ tiếp nối các nhạc sĩ đàn anh tạo một thế hệ mới trong đời hát sáng tác. Có thể kể Nguyễn Hiệp (1947), Thế Hải (1947), Văn Thành Nho (1949), Nguyễn Phú Quang (1949), Trần Quang Lạc (1949), Vũ Ngọc Giao (1951), Linh Giang, Trần Thiệt Hùng (1951, Quang Minh (1953), Quang Lạc (1954), Châu Đăng Khoa (1955), Vũ Hoàng (1956), Võ Công Ánh (1957), Nguyễn Hải (1958), Trần Ngọc Ánh (1959).

Các ca sĩ trẻ nổi tiếng hiện nay càng ngày càng nhiều như Lê Dung (từ trước năm 2001), Ánh Tuyết, Thanh Lam, Hồng Nhung, Hồng Nhung, Cẩm Vân, Cẩm Ly, Phạm Thanh, Lam Trường, Đan Trường, Quang Linh, Bảo Yến, Khắc Dũng, Thanh Long, Mỹ Linh, Tam Ca Áo Trẻ, Bảo Ngọc (sáng nhạc Hoa Kỳ, thành hôn với ca sĩ Trizzy Phạm Trinh), Trang Nhung, Hồ Lệ Thu, Nguyễn Vũ, Hải Nhung, Trần Thu Hà (đ nhạc thi Hoa Kỳ), Tuấn Minh Tâm, Quang Tuấn... Nhạc trẻ, nhạc ngoại quốc thu hút giới trẻ, hip hop, house, rave, rap, jazz, thi hành trên đài với nhiều thi hát ngoài thi r thi Hà Nội và Thành Phố Hồ Chí Minh (Sài Gòn cũ)

Năm 2002 đánh dấu sự phát hiện hai nhạc sĩ trẻ Quốc An và Nguyễn Nhật Huy với bài nhạc « Hát Về Dòng Sông ». Một nhạc sĩ trẻ khác Tiến Luân chuyên về nhạc có âm hưởng dân tộc nổi lên với bài « Quê Em Mùa Nở C ». Nhạc sĩ Quang Đ (sinh năm 1976), giảng viên Nhạc Viện TPHCM và thi âm nhạc Yamaha và là người soạn hòa âm cho rất nhiều ca 18

khúc thi hành nhất trong năm 2002 như « Cây Đàn Sinh Viên », « Hát Về Dòng Sông », « Hát Cho Những Người », « Tình Phiêu Lãng », « Lữ Khách Ru ». Các ca sĩ thu hút thi hát 21 như Mỹ Tâm, Nguyễn Phi Hùng, Thanh Thảo, nhóm MTV, Minh Quân, Nhóm Ty My Ty, Tiến Quang, Hoàng Phúc, Lâm Chí Khanh, Ngô Thành Vân, Mỹ Lệ, vv....

Th&# tr&# ng băng đĩa, CD, VCD và ngay c&# DVD b&nh tr&# ng m&# nh m&# t&# năm 2000. Hàng ch&# c đ&# i h&# i liên hoan tân nh&# c đ&# c đài truy&# n hình , đài phát thanh, báo chí t&# ch&# c kh&# p n&# i trên toàn x&# t&# o c&# h&# i cho nh&# ng ca sĩ tr&# có đ&# u ki&# n thăng ti&# n. H&# i nh&# c sĩ Vi&# t Nam thành l&# p năm 1957 đã quy t&# hàng trăm nh&# c sĩ và tr&# thành h&# i viên c&# a hi&# p h&# i các nhà so&# n nh&# c Châu Á (ACL – Asian Composers League) t&# năm 2000. Trung tâm b&# o v&# quy&# n tác gi&# âm nh&# c Vi&# t Nam đ&# c thành l&# p vào năm 2002 b&# o v&# nh&# ng nh&# c ph&# m Vi&# t Nam &# Vi&# t Nam và ngo&# i qu&# c .

T&# năm 2001, m&# t s&# ca sĩ tr&# trong n&# c ch&# y ra x&# ngoài (Tr&# n Thu Hà, B&# ng Ki&# u qua hôn nhân, Thu Ph&# ng, MC Huy, B&# o Y&# n, Nhã Ph&# ng), m&# t s&# ca sĩ b&# m&# c b&# nh « siêu sao », đa s&# ch&# y theo ki&# u hát nhép (t&# o nên nh&# ng « búp bê bi&# t hát »), fan &# o (phát sinh fan club), hát nh&# c ch&# a đ&# c phép, m&# t s&# ca sĩ tranh nhau ca khúc mua đ&# c quy&# n , làm xáo tr&# n đ&# i s&# ng âm nh&# c tr&# &# Vi&# t Nam.

M&# t s&# nh&# c sĩ tìm l&# i t&# c th&# ng m&# i qua vi&# c đ&# t l&# i Vi&# t cho nh&# c ngo&# i, chìm đ&# m trong nh&# c lai, nh&# c nhái , đ&# o nh&# c (ch&# n đ&# ng nh&# t trong năm 2004 v&# i hai nh&# c sĩ B&# o Ch&# n và Qu&# c B&# o), đ&# o th&# .

Vi&# c vi&# t l&# i Vi&# t trên nh&# c ngo&# i không ph&# i là chuy&# n m&# i m&# . Tr&# c đó đã có các b&# n « Đ&# ng Xanh » (t&# « Greenfield »), « Cha Yêu » (t&# « Papa »), và r&# t nhi&# u ca khúc song ng&# đ&# c l&# u hành &# mi&# n Nam tr&# c 75. V&# n đ&# chuy&# n ng&# b&# l&# m phát vì y&# u t&# th&# ng m&# i. Nh&# ng ca khúc th&# i trang c&# a Tây ph&# ng hay Á châu đ&# c chuy&# n ng&# m&# t cách h&# p t&# p, v&# i vàng, đôi khi tr&# nên gây ngộ, ng&# ng&# n, không còn ý nghĩa nguyên b&# n nh&# trong ca khúc « Yêu Nhau Đi » (t&# « Tragedy »), « Ôi Tình Yêu », « M&# t B&# Câu » (t&# nh&# c Thái)

Nh&# ng bài hát n&# i ti&# ng c&# a các « diva » l&# ng danh th&# gi&# i nh&# Whitney Houston, Celine Dion, Mariah Carey, Toni Braxton đã đ&# c các ca sĩ Vi&# t Nam ch&# n và b&# t ch&# c sao cho th&# t gi&# ng nguyên b&# n, t&# o thành m&# t phong trào nh&# c nhái . Đi&# n hình nh&# t là n&# ca sĩ H&# ng Nhung v&# i « Everything I Do », « Beauty and Beast » (do Brandy hát nguyên b&# n), Thanh Lam v&# i « Unbreak My Heart », « I Will Always Love You » (do Toni Braxton hát), H&# ng H&# nh n&# i ti&# ng v&# i bài « I Wanna Dance With Somebody » (do Whitney Houston trình bày).

S&# ra đ&# i c&# a ch&# ng trình Làn Sóng Xanh (LSX) c&# a đài Ti&# ng Nói Nhân Dân TPHCM, ch&# ng trình VTV Bài Hát Tôi Yêu và Mai Vàng cho th&# y nh&# ng b&# n nh&# c ngo&# i đa s&# đ&# ng đ&# u b&# ng x&# p h&# ng ca khúc đ&# c yêu thích nh&# t . Vì lý do đó, các ca sĩ đua nhau hát nh&# c ngo&# i đ&# có tên trên danh sách ca khúc c&# a ba ch&# ng trình k&# trên . Ca khúc thu&# n túy Vi&# t Nam hay có

Lịch sử tân nhạc Việt Nam

Tác Giả: Trần Quang Hải
Thứ Bảy, 03 Tháng 1 Năm 2009 12:57

âm hưởng dân ca dần dần bị chìm trong quên lãng và không được ghi lại trong ý thức. Hiện tượng « nhạc sĩ thời kỳ » được chào đón và đáp ứng trong thời gian chúng tôi.

Hiện tượng trong làng nhạc trẻ Việt Nam từ năm 2003 là « liveshow » đã đưa nhạc sĩ Mạnh Tâm lên hàng đầu các ca sĩ nổi tiếng trong năm 2003 và 2004.

Năm 2004, nhạc ngoại lai Việt chiếm 30% số ca khúc phổ biến trong băng đĩa nhạc theo thống kê của phòng ca múa nhạc số VHTT TPHCM. Trên sân khấu biểu diễn, số ca khúc nhạc ngoại lai Việt chiếm 50%. Những quy định, kiểm duyệt, phê bình, trình phát 19

được đưa ra qua các quy định mới trong quy chế 47 về tổ chức biểu diễn để mong mang lại lợi ích và tạo điều kiện cho việc hình thành và phát triển của âm nhạc trẻ Việt Nam

Nhạc Jazz được nhập vào thời kỳ tân nhạc Việt khi Việt Nam mở cửa và chấp nhận « đổi mới » (perestroika) vào cuối thập niên 80. Nhạc sĩ kèn saxophone Quyên Văn Minh đã gây dựng phong trào nghe nhạc Jazz từ đầu thập niên 90 và trở thành chủ nhân Hanoi Jazz Club. Tại Sài Gòn (TPHCM bấy giờ) có một số quán có nhạc Jazz như Dragon Bar, Yoko Cafe, Bob Jazz và Wild Horse. Qua 4 liên hoan nhạc Jazz Châu Âu từ năm 2001, không khí thích nhạc Jazz được bùng nổ trong giới yêu nhạc jazz còn trong giai đoạn khôi phục tại Việt Nam, những hy vọng sẽ được phát triển mạnh mẽ trong tương lai.

Nhạc thi ca u nhi

Từ năm 1976, sau khi Việt Nam được thống nhất, ca khúc thi ca u nhi được sáng tác mạnh mẽ hơn và có đóng góp của nhiều nhạc sĩ đàn anh như Nguyễn Xuân Khoát, Lưu Hữu Phước, Phong Nhã (« Bài Ca Sum Hẹp »), Phan Huỳnh Điểu (« Ngày Vui Mới »), Phạm Tuyên (« Hát Đón chào Trẻ Thủ Hà Nội »), tập thể thi ca u nhi « Chú Voi Con Bùn Đôn », Hoàng Vân, Hồ Bắc, Xuân Giao (« Giấc Mơ Em Bé »), Hoàng Hà (« Chú Bè Đón »), Hoàng Long (« Trẻ Rừng Xanh Cháu Về Thăm Lãng Bác » sáng tác chung với Hoàng Lâm), Hoàng Hà (« Con Mèo Ra Bè Sông »), Vũ Thanh (« Em Đi Trong Thảm Xanh »), Huy Trân (« Bè Trẻ Này, Mọt Đọt Này » thơ Diệp Minh Tuyên), Minh Châu (« Dàn Đờng Ca Mùa Hè »), Hàn Ngọc Bích (« Mùa Xuân Và Tình Bùn »), Trần Ngọc (« Em Như Chim Câu Trẻ »), Đỗ Trí Dũng (« Các Đám Mây Sầu Khó »), Vũ Trọng Tường (« Mùa Thu Ngày Khai Trường »), vv... cũng như các nhạc sĩ nổi tiếng như Trần Công Sơn (« Em

Là Hoa H&ng Nh& »), Ph&m Tr&ng C&u (« Nh&p C&u Tre »), Tr&ng Quang L&c (« Màu M&c Tím »), Nguy&n Văn Hi&n (« Thêm M&t Tu&i H&ng »), Nguy&n Ng&c Thi&n (« Cô Bé Đ&i H&n »), Ph&m Đ&ng Kh&ng (« Con Đ&ng Đ&n Tr&ng »), Vũ Hoàng (« Hoa Đ&m 10 »), vv...vi&t nhi&u bài hát cho tr&em. Nhi&u trung tâm văn hóa thi&u nhi Hà N&i, TPHCM, Qu&ng Nam, Đà N&ng, C&n Th& t&o đ&i u ki&n cho tr&em hát v&i nhau. Đ&i h&i liên hoan nh&c tr&em đ&c t& ch&c hàng năm kh&p n&i. Cu&c h&i th&o « Âm nh&c thi&u nhi » do ban âm nh&c thi&u nhi - h&i nh&c sĩ Việt Nam t& ch&c năm 1985 đánh d&u s& l&u ý c&a gi&i nh&c sĩ đ&i v&i gi&i tr&em. Băng nh&c cassette audio và video, hay băng karaoke giúp cho tr&em thích hát nh&c c&a l&a tu&i c&a chúng.

Nh&c m&i cho nh&c khí c& truy&n

Sau 1975, phong trào c&i ti&n nh&c khí c& truy&n và sáng tác bài b&n m&i lên t&i cao đ&. Nh&ng công trình c&i ti&n nh&c khí đáng đ&c đ& ý nh& c&i ti&n đàn tính c&a dân t&c Tày, Thái, h& th&ng m&ng, m& cá c&a T& Thâm, đàn tr&ng c&a Đ& L&c, Bá Ph&, sáo mèo c&a L&ng Kim Vinh, sáo trúc c&a Đ&ng Thìn, đàn b&u c&a Phan Chí Thanh, Xuân Ho&ch, k'ni c&a Qu&c Hùng, dinh pah cũa Nay Knia S&n, đàn tranh c&a Ph&ng B&o, Nguy&n Vĩnh B&o. Ngoài ra, m&t s& nh&c sĩ đã ch& ra nh&ng cây đàn hoàn toàn m&i nh& nh&c sĩ Ph&m Lý (Tp.HCM) ch& t&o m&i b& đàn lý g&m 4 cây. Nh&c sĩ Lê Thái S&n (Hà Tây) v&i cây đàn p'rông (m&t d&ng piano làm b&ng tre, n&a). Nh&ng tr&ng h&p này đ&c xem nh& là s& sáng ch& nh&c c&.

Các nh&c ph&m đ&c l&u truy&n trong dân chúng g&m có : « Tr& V& Tây Nguyên » (Đ& L&c) cho đàn tr&ng và dàn nh&c dân t&c, « Khát V&ng Ba Dan » (Nguy&n C&ng) cho đàn dinh pah c&a dân t&c Ê Đê và dàn nh&c, « Thúy Ki&u » (Văn Th&ng) cho đàn t& bà và t&p nh&c dây (2 violông, 1 viola, 1 xenlô), « Bi&n Quê H&ng » (Tr&n Quý) cho đàn b&u và dàn nh&c giao 20

h&ng, t& khúc « R&ng Đêm Trăng » (Phú Quang) vi&t cho 5 lo&i sáo c&i ti&n píthiu, píp&p, sáo H'Mông, pít&mlay, pít&p) c&a m&t s& s&c t&c Tây B&c cùng dàn nh&c nh& Tây ph&ng v&i tr&ng m& dân t&c. Nh&c c& g& r&t đ&c các nh&c sĩ dùng trong nhi&u sáng tác đ&ng đ&i nh& « Ti&ng Pháo Giao Th&a » (Nguy&n Xuân Khoát), « Tr&ng C&i C&i Ch&ng » (Đ& Nhu&n), « Âm V&ng Đ&n Biên » (Huy Th&c).

Ca k&ch, nh&c k&ch, vũ k&ch, nh&c đ&n n&nh

Nh&ng lo&i ca k&ch (k&ch hát m&i –comédie musicale), và nh&c k&ch (opéra) ch& đ& c phát triển th&c s& t& 1985 tr& đi. V& k&ch hát « Th&ch Sanh Lý Thông » (Đ&c Minh) đã t&o thành công qua l&n trình đi&n đ&u tiên năm 1985 t&i H&i Phòng. Đ& tài đ& c l&y t& các truy&n c& tích nh& « Nàng Công Chúa Lên R&ng » (Văn Thành Nho), « Chuy&n Tình Nàng Tiên Du » (Phó Đ&c Ph&ng), hay đ& tài trong đ&i s&ng hàng ngày nh& « L&a Tình Trên Cát Tr&ng » (Vũ Ng&c Quang) , « Yêu Tr& c Ph&t Đài » (Tr&ng Đài), ho&c liên h& t&i văn h&c x&ng n&ng i nh& « Tình Yêu Và Danh D& » (Vũ Ng&c Quang) d&a trên Le Cid c&a Pierre Corneille thu&c x& Pháp .

Nh&c k&ch (opéra) theo ki&u opéra tây ph&ng ph&i k& đ&n hai v& t&o ti&ng vang nhi&u nh&t sau 1975. Đó là v& « Nguy&n Tr&i » (Đ& Nhu&n) đ& c trình đi&n l&n đ&u nh&n d&p k& ni&m 600 năm ngày sinh c&a Nguy&n Tr&i, và v& « Tình Yêu C&a Em » (Ti&ng Hát Xanh) (Nguy&n Đình T&n) đi&n l&n đ&u năm 1981 nói lên s& ph&n c&a m&t s&ng n&ng i trong cu&c chi&n tranh cách m&ng dành l&i đ& c l&p, t& do cho Vi&t Nam .

Vũ k&ch (ballet) là m&t lo&i hình đã có tr& c 1975, d&a trên các vũ đi&u s&c t&c Vi&t Nam nh&ng ch&a có hoàn ch&nh . T& khúc th& múa « Giai đi&u Ni&m Tin » (biên đ&o múa : Đoàn Long, nh&c c&a Hoàng Vi&t v&i nh&c ph&m « Giao H&ng s& 1 ») và th& múa « H& G&m » v&i Hoàng Đình Quý biên đ&o múa, và nh&c c&a Cao Vi&t Bách . T& năm 1990 tr& đi, vũ k&ch tái sinh và n&y n& kh&p n&i . V& k&ch múa « Ng&c Trai Đ& » (Ca Lê Thu&n) đ& c ra m&t t&i nhà hát l&n TPHCM nh&n d&p k& ni&m 300 năm thành l&p thành ph& Sài Gòn . Đa s& đ& tài vũ k&ch đ&u h&ng v& các s&c t&c Vi&t Nam nh& « Hành Trình Đ&n Cõi Then » (múa do Lê Kh&nh, nh&c c&a Phó Đ&c Ph&ng), « S& Tích Chi&c Kh&n B& » múa do Đoàn Long, nh&c c&a Vũ Duy C&ng), « Huy&n S& Chi&ng C&ng » (múa do Đoàn Long, nh&c c&a Đ&ng Nguy&n), « Huy&n Tho&i Tr&ng S&n » (múa do B&ng Th&nh, nh&c c&a Ngô Qu&c T&nh .

Nh&c k&ch nói ch& là nh&c đ&m, nh&c n&n (musique de fond) cho v& k&ch. Lo&i này ít đ& c phát triển. M&t s& nh&c sĩ đã th& thách qua m&t s& k&ch nói . Ch&ng h&n nh& « Âm M&u Và H&u Qu& » (Đàm Linh), « H&n Ngày Tr& L&i » (Tr&ng B&ng), « Quy&n Đ& c H&nh Phúc » (Hoàng Vân), « Cu&c G&p G& Mu&n Màng » (Doãn Nho), « Ăn M&y H&nh Phúc » (Huy Th&c), « Ch& Nhàn » (Tô H&i), « Đ&ng Gác D& i Đ&n Nông » (Tr&n Ng&c X&ng), « Ngu&n Sáng Trong Đ&i » (Phó Đ&c Ph&ng), và nh&ng nh&c sĩ khác nh& Ca Lê Thu&n, Quang H&i, Phú Quang, Ph&m Minh Tu&n, An Thuy&n, Ngô Qu&c T&nh, vv...

Nh&c đi&n nh& còn & trong tình tr&ng s& khai trong giai đ&n chi&n tranh (1954-75) v&i ch& đ& chi&n tranh, gi&i phóng đ&t n&ng c. Nh&c phim chuyên v& nh&c hùng. Cu&n phim đ&u tiên có nh&c lo&i giao h&ng c&a Nguy&n Đình Phúc đ& c so&n nghiêm túc là « Chung M&t Dòng Sông » . Sau đó có thêm nh&c sĩ khác nh& Hoàng Vân, Tr&ng B&ng, Hoàng Hi&p, Y Vân, Ph&m Tr&ng C&u, Tr&nh Công S&n, Ph&m Minh Tu&n, vv...

Nhạc sĩ Hoàng Đăng viết cho trên 70 phim đồng loaï « Kén R », « Hà Nội Mùa Chim Làm T », « Đ i Hát Trong », « H t Mu i C a Bi n », vv... Tr ng B ng, t t nghi p Nga Sô, vi t nh c 21

lo i giao h ng cho các phim « Cù Chính Lan », « Hoàng Hoa Thám », « Ngôi Sao Trên Bi n », vv... Đàm Linh t o s chú ý qua nh c c a phim « Tr n Chi n Đ u Ti p Di n », « Đ ng V Quê M », « Đ a Con Ng i Hàng Xóm », vv... v i cách s d ng nh c khí Tây ph ng, hay hòa h p Tây ph ng và Vi t Nam . Hoàng Vân vi t nh c phim chuyên v nh c giao h ng cho c trăm cu n phim trong đó có phim đ c gi i th ng nh « Con Chim Vành Khuyên », « Bi n Gi i », « Em Bé Hà Nội ». Đ ng H u Phúc kh i s vi t nh c cu n phim « Anh Và Em » t năm 1986 và liên t p nhi u phim khác nh « T ng V H u », « Ng i Đ n Bà B Săn Đu i », vv... G n đây Đ ng H u Phúc s d ng máy vi tính đ vi t nh c phim. Tr ng Đ ài vi t nh c phim t 1989 nh « Canh B c », « S Ph n C a M t Tình Yêu », « Qu Và Công » (phim ho t h a). Đ H ng Quân đã chi m nhi u gi i th ng âm nh c c a liên hoan phim toàn qu c l n 8 (1987) v i phim « Th ng B m », liên hoan phim toàn qu c l n 9 (1990) v i phim « Đêm H i Long Trì », liên hoan phim toàn qu c l n 10 (1993) v i phim « C Lau ».

Nh c Giao H ng

Trong th i gian 10 năm đ u (1975-1985) nh c giao h ng theo ngôn ngữ Tây ph ng c đ i n g p khó khăn trong vi c ph bi n. Nh ng sau đó, gi i yêu nh c c đ i n đông h n, và nhi u nh c ph m đ c chào đ i qua tài năng c a các nhà soạn nh c đ c hu n luy n t i Âm nh c vi n Hà Nội hay các âm nh c vi n Âu châu và Nga sô .

Đ H ng Quân (« Ch Đ Và Bi n T u » cho đ ng c m, « Ráp xô đ i Vi t Nam »), Đ ng H u Phúc (« Xô Nát Phúc Đ i u » cho đ ng c m), Nguy n Văn Quý (« Xô Nát s 4 cho violông và pianô »), Nguy n C ng (« T t u dây 94 »), Th y Loan (« Khúc Tr Tình » - Romance), Phúc Linh (« Ng u H ng » cho ôboa, bấtxông, và pianô), Xuân T (« Bài Ca Chung Th y ») m màn cho nh ng nh c ph m l n theo chi u h ng nh c c đ i n Tây ph ng đ ng đ i .

Nh c giao h ng thu hút m t s nh c sĩ nh Doãn Nho (th giao h ng « Thánh Gióng »), Nguy n Th Nhung (th giao h ng « Khát V ng »), Tr n Tr ng Hùng (« Giao h ng cho đàn dây và gõ »), Đàm Linh (giao h ng « Không Đ »), Nguy n Đ ình B ng (balát giao h ng « Th Kính Th M u »), Tr ng B ng (« Ng i V Đ em T i Ngày Vui »), Tr n Ng c X ng (« Trăm Sông Đ V Bi n L n »), Lê Khiêm Hoàn (t khúc giao h ng « H i Đ c Mùa »), Đ ng

Văn Bông ('M và Đ t N c », Tr n Tr ng Hùng (« Tr V V i Đ i n Biên »).

Lo i hình hòa t u (concerto) cho nh c c và dàn nh c không th y trong nh c Vi t Nam cho t i năm 1985. M t s nh c ph m dùng nh c khí c truy n dân t c cho ph n đ c t u (Quang H i v i nh c ph m « Hòa T u S 1 » ch đ 1 cho đàn tranh và dàn nh c « Quê Tôi Gi i Phóng ») . Đ i n hình là các nh c sĩ Ca Lê Thu n (« Hòa T u Nh Cho Pianô Và Dàn Nh c ») Ph m Minh Tu n (« B t Khu t »), Tr ng Đ i (« Hòa T u Cho Dàn Nh c »), Đ H ng Quân (« Hòa T u Cho Viôlông Và Dàn Nh c »). Ch đ đ sáng t o nh c giao h ng, hòa t u d a trên làn đ i u dân ca, thang âm đ i u th c nh c dân t c. Trong s phát tri n các nh c ph m, đa s các nhà so n nh c chú tâm v các bè theo chi u ngang . Nh ng cũng có m t vài nhà so n nh c tr nh Vĩ Nh t Tân (« Ký c ») t o s g p g các âm theo chi u đ c .

Giá tr âm nh c Vi t Nam trong giai đ o n lịch s bi th m, khó khăn mà chúng ta hi n nay đang tr i qua, s đ c c ch p nh n, hay b ão th i là do n i s c g ng c a m i cá nhân, m i ngh sĩ. Khi chúng ta t hào nh c c a t tiên và hãnh đ i n khi h c h i cũng nh lúc trình đ i n, tìm đ m i cách đ v n b i, phát tri n và truy n l i cho đám h u sinh theo m t đ ng l i t t 22

đ p, ph n nh dân t c tính thì trong t ng lai, nh c Vi t s đ c n y n ngày càng đ p h n, giàu h n, phong phú h n đ t o m t ch đ ng v ng m nh trong v n nh c Á châu. Chính dân t c Vi t Nam s quy t đ nh s s ng còn c a n n âm nh c Vi t trong t ng lai .

Sách tham kh o

ĐÀO Tr ng T , 1979 : « La Renaissance de la musique vietnamienne », Essais sur la musique vietnamienne, Editions en langues étrangères : 146-221, Hanoi, Vietnam .

GIBBS, Jason, 1996 : « Nh c Ti n Chi n : The Origins of Vietnamese Popular Song », bài tham lu n h i ngh c a Society for Ethnomusicology, Northern Carolina, Hoa k (8 trang)

GIBBS, Jason, 1997 : « Reform and Tradition in Early Vietnamese Popular Song », Nh c Vi t 6: 5-33, Kent , Ohio, Hoa K

HOÀNG Hi&p, CA Lê Thu&n, XUÂN H&ng , L& U H&u Ph&&c, QUANG H&i, NGUY&N Lang, PHAN Hu&nh Đ&i&u, TRÍ Thanh, TR&NH Công S&n, TR&N Tr&ng, Đ&NG Đ&n, TÔ H&i, 1986: Âm Nhạc & thành phố Hồ Chí Minh , nhà xu&t b&n TP Hồ Chí Minh, 180 trang, TP HCM, Việt Nam

H& Tr&&ng An, 1998: Theo Chân Nhạc Tiếng Hát, 385 trang, t& h&p xu&t b&n mi&n Đông, Arlington, Virginia, Hoa K& .

H& Tr&&ng An , 2000: Theo Chân Nhạc Tiếng Hát, 380 trang, t& h&p xu&t b&n mi&n Đông, Arlington, Virginia, Hoa K&

LÊ Hoàng Anh, 2000 : Trò Chuy&n V&i Ngh& Sĩ , nhà xu&t b&n Thanh Niên, 965 trang, TP HCM, Việt Nam

LÊ Hoàng Long, 1996: Chuy&n Tình Các Nhạc Sĩ Tiếng Chi&n, Văn Hóa Thông Tin (nxb), 202 trang, Hà N&i, Việt Nam

PH&M Duy, : H&i ký 1: Thời Thời &u, Vào Đ&i, 149 trang, Midway City, Calif. Hoa K&

PH&M Duy, : H&i ký 2: Thời Cách Mạng Kháng Chi&n, 128 trang, Midway City, Calif, Hoa k&

PH&M Duy, : H&i ký 3: Thời Phân Chia Qu&c C&ng, 164 trang, Midmay City, Calif, Hoa K&

PH&M Duy, : H&i ký 4: Thời L&u Vong, 176 trang, Midway City, Calif, Hoa K&

REYES, Adelaida, 1999: Songs of the Caged, Songs of the Fr&/ Music and the Refugee Experience, Temple University Press (nxb), 218 trang, Philadelphia, Hoa K&

TRẦN CƯỜNG, 1996: Âm Nhạc / Tác Giả Và Tác Phẩm, Giáo dục âm nhạc phổ thông, tập 1, Nhà xuất bản âm nhạc, 347 trang, Hà Nội, Việt Nam 23

TRẦN Quang Hải, 1987: “La Musique et les réfugiés », La Revue Musicale (nxb) 402-403-404 : 125-133, Paris, Pháp .

TRẦN Quang Hải, 1989 : Âm Nhạc Việt Nam Biên Khảo , Bức Đầy (nxb), 361 trang, Paris, Pháp .

TRẦN Quang Hải, 2001, 2002, 2003 : Tiếng Kịch Nhạc Việt Hải Ngoại, trang nhà www.vietnhac.org , Minneapolis, Minnesota, Hoa Kỳ

TRẦN Quang Hải, 2001 : « Vietnamese Music in Exile since 1975 and Musical Life in Vietnam since Perestroika », The World of Music 2-3: 103-112, University of Bamberg, Đức (có thể xem trang nhà www.honque.com , New Jersey, Hoa Kỳ hay www.vietnhac.org , Minneapolis, Hoa Kỳ)

TRẦN NGUYỄN KIỆT, 1995: Tuyển Tập Nhạc Sĩ 1 , tác giả xuất bản, 300 trang, Montreal, Canada

TRẦN NGUYỄN KIỆT, 1997: Tuyển Tập Nhạc Sĩ 2 , tác giả xuất bản, 320 trang, Montreal, Canada

TRẦN NGUYỄN KIỆT, 1999: Tuyển Tập Nhạc Sĩ 3 , tác giả xuất bản, 367 trang, Montreal, Canada

TRẦN NGUYỄN KIỆT, 2000: Tuyển Tập Nhạc Sĩ 4 , tác giả xuất bản, 368 trang, Montreal, Canada

TRẦN NGUYỄN KIỆT, 2001: Tuyển Tập Nhạc Sĩ 5 , tác giả xuất bản, 378 trang, Montreal, Canada

TRẦN NG K, 2002: Tuyển Tập Nhạc Sĩ 6, tác giả xuất bản, 384 trang, Montreal, Canada

TRẦN NG K, 2002 : Một Thời Nhạc Tr, tác giả xuất bản, 384 trang, Montreal, Canada

TÚ Ngọc, NGUYỄN Thị Nhung, VŨ T Lân, NGUYỄN Ngọc Oánh, THÁI Phiến : 2000 : Âm Nhạc Mới Việt Nam / Tiến Trình Và Thành Tựu, Viện Âm Nhạc (nxb), 1000 trang, Hà Nội, Việt Nam

VŨ T Lân, 2001: Nhạc Tác Động Cổ xưa Giao Lưu Văn Hóa Quốc Tế Đi Với Sự Hình Thành – Phát Triển Âm Nhạc Chuyên Nghiệp Mới Việt Nam, Hội Nhạc Sĩ Việt Nam (nxb), 92 trang, Hà Nội, Việt Nam .

Báo Chí

Sóng Nhạc, nguyệt san, chuyên về sinh hoạt tân nhạc Việt Nam ở quê nhà, địa chỉ : 81 Trần Quốc Tuấn, Q3, TPHCM, Việt Nam . địa chỉ : ngvanhien@hcmeuco.edu.vn

Văn Hóa Nghệ Thuật, nguyệt san, chuyên về nghiên cứu nhạc dân tộc, tân nhạc và nhạc cổ điển Tây phương Việt Nam ; địa chỉ : 32 Hào Nam, Đường Đa, Việt Nam . địa chỉ : tcvhnt@hvn.vnn.vn

Âm Nhạc và Thời Đi, nguyệt san, chuyên về đời sống khí nhạc âm nhạc Việt Nam tại quê nhà . Cơ quan ngôn luận của Hội Nhạc sĩ Việt Nam ; địa chỉ : 51 Trần Hưng Đạo, Hà Nội, Việt Nam. ĐT: (84-4) 94 35 384

Trang Nhà24

www.tranquanghai.org và <http://tranquanghai.phapviet.com>

Hai trang nhà này của Trán Quang Hái có một bài viết về tân nhạc Việt Nam bằng 3 thứ tiếng (Việt / Pháp / Anh)

www.vnstyle.vdc.com.vn/vim : khánh thành năm 2002, trang nhà này của Việt Nam Âm Nhạc Hà Nội giới thiệu sinh hoạt của Việt Nam qua tin tức, bài viết, sách, đĩa CD, VCD về nhạc Việt Nam bằng hai thứ tiếng (Việt / Anh)

www.vov.org.vn : những bài ca không quên, ca khúc trữ tình, nhạc không lời, chương trình ca nhạc, ca nhạc thi đấu nhi .

www.vietscape.com : nhạc trẻ, tân nhạc, phong cách của nhạc sĩ Việt Nam hải ngoại

www.saigonbao.com/amnhac/Amnhac2.htm : những trang nhà về nhạc Việt và đời sống nhạc Việt Nam hải ngoại

<http://www.vnunited.org/audio> : một số bài tân nhạc Việt Nam do các ca sĩ trình bày (MP3)

<http://www.vncentra.l.com/news/vanhua>: tin tức về tân nhạc Việt Nam

<http://www.angelfire.com/ut/ttran4/VN.html> : các ca sĩ Việt Nam, tân nhạc, nhạc vàng

www.vietet.com : tin tức nhạc trẻ Việt Nam Hoa Kỳ, giới thiệu các ca sĩ và đĩa nhạc

www.vietnhac.org : trang nhà do sinh viên ở Minneapolis thành lập có trên 100 giới thiệu nhạc sĩ

Lịch sử tân nhạc Việt Nam

Tác Giả: Tr&n Quang H&i
Thứ Bảy, 03 Tháng 1 Năm 2009 12:57

---

h&i ngo&i, ti&u s& các nh&c sĩ qua đ&i, và g&n 200 bài vi&t v& nh&c Vi&t Nam đ& lo&i .

www.hongue.com : báo m&ng l&i v&i nhi&u bài vi&t v& nh&c Vi&t Nam , ph&ng v&n nhi&u nh&c sĩ Vi&t Nam h&i ngo&i, và có th& nghe và xem video nh&c Vi&t sáng tác & h&i ngo&i

www.talawas.org : báo m&ng l&i & Đ&c v&i m&t s& bài v& nh&c Vi&t Nam, ph&ng v&n nh&c sĩ Vi&t Nam h&i ngo&i

www.tienneve.org : báo m&ng l&i & Úc châu v&i nhi&u bài vi&t và nh&c ph&m v& nh&c Vi&t Nam .

<http://vietsciences.free.fr> : báo m&ng l&i & Pháp có m&t ch&ng trình dành cho nh&c Vi&t Nam

<http://home.wanadoo.nl/duca> : l&ch s& du ca, du ca viên, và nghe nh&c du ca

www.emviet.com/pvh : trang nhà chào đ&i năm 2002 & Úc châu, gi&i thi&u nh&ng sáng tác c&a nh&c sĩ Phan Văn H&ng và nh&ng ca khúc khác cùng m&t s& dân ca Vi&t Nam

<http://home.vicnet.net.au/~aaf/us.htm> : trang nhà c&a đôi nh&c sĩ Lê Tu&n Hùng và Đ&ng Kim Hi&n & Úc châu, g&m có nh&ng sáng tác nh&c hi&n đ&i c&a Lê Tu&n Hùng và nh&ng bài vi&t v& nh&c Vi&t Nam . 25

www.geocities.com/emcahat: n&i sinh ho&t c&a gi&i yêu nh&c tài t& và bán chuyên nghi&p & h&i ngo&i

www.vota.com/ nhạc : trang nhà c&a nh&c sĩ Võ Tá Hân v&i t&t c& sáng tác c&a anh và có th& nghe nh&ng CD g&m trên 200 nh&c ph&m đã đ& c phát hành .

Lịch sử tân nhạc Việt Nam

Tác Giả: Trán Quang Hái
Thứ Bảy, 03 Tháng 1 Năm 2009 12:57

<http://perso.club-internet.fr/nmchau> : rßt nhiäu säng täc cäa cäac nhäc säi cäa nhäm Nhäc Viãt vä cäa nhäm The Silicon Band ä Phäp .

www.giaidieu.net : dißn đän trao đäi nhäc Viãt, tin täc nhäc trä Viãt Nam , tiäu sä nhäc säi vä ca säi säng täi Viãt Nam .

www.giaidieuxanh.com.vn : tät cä tin täc nhäc ä Viãt Nam tä nhäc cä truyän đän nhäc Pop Viãt /Täy phäng, nhäc cä đän Täy phäng vä nhäc hiän đäi thä giäi .